БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 79 (17.957). • 5 апрель 1981 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

БЕШ ЙИЛЛИККА ЗАРБДОР СУРЪАТ

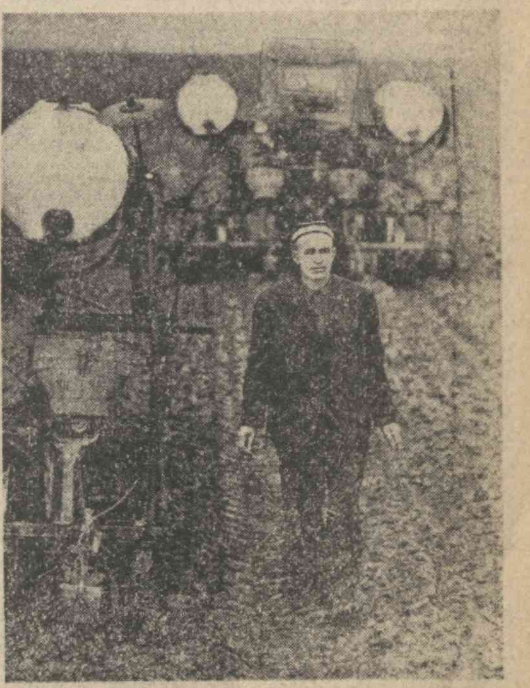

Уттиз уч йилдирки, у ҳар баҳорни ўз даласида кутиб олади. Мана, ҳозир ҳам далада. Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йили муй ҳосилига замин ҳозирланаётган ерда. Ленин ордени, Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ орденларининг кавалери Ортиқ Раҳматовнинг номи элда азиз.

О. Раҳматов Жиззах районидаги А. Навоий номли колхознинг пахтачилик бригадасига бошчилик қилади. Ўтган йили ҳар гектар ердан 65 центнердан «оқ олтин» қўшиб олинди.

Партия ва ҳукуматимиз чўлқуварларнинг меҳнатини юксак баҳолади. Унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. Бу юксак мукофот у етакчилик қилаётган бригада аъзоларини янги зафарлар сари чорламоқда. Суратда: О. Раҳматов ўз даласида.

Б. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Узсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида

ЎН БИРИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ, ТЎЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИШ УЧУН РЕСПУБЛИКА СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети қайд этдилар, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли, тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори республика меҳнаткашларининг меҳнат ғайратини янада юксалтириб юборди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети социалистик мусобақани янада ривожлантириш, республиканинг иқтисодий ва социал тараққиёт вазифаларини ҳал этишда унинг ролини ошириш [illegible] аҳамият бериб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли, тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорини дастурламал ва оғишмай бажариш учун қабул этишга қарор қилдилар.

Ўн биринчи беш йиллик ва умуман беш йилликнинг ҳар бир йили бўйича якунлар чиқарилганда республика социалистик мусобақасини ғолибларини [illegible] қарор қилинди:

Ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, мутахассислар ва хизматчиларнинг социалистик мусобақада ғолибларга министрликлар (идоралар) ҳамда касаба союзлари республика комитетларининг фахрий дипломлари ҳамда эсдалик совғалари ёки пул мукофотлари берилади.

Бригадалар, участкалар, звенолар, фермалар, бўлимлар коллективларининг социалистик мусобақада ғолибларга министрликлар (идоралар) ҳамда касаба союзлари республика комитетларининг фахрий вимпеллари ҳамда пул мукофотлари берилади.

Комсомол-ёшлар бригадаларининг социалистик мусобақасида ғолибларга дипломлар ва пул мукофотлари билан бирга «Беш йиллик қаҳрамонлари — энг яхши комсомол-ёшлар коллективига» кўчма Қизил байроқлари берилади.

Саноат, ишлаб чиқариш, илмий ишлаб чиқариш, хўжаликлараро, агросаноат бирлашмалари ва бошқа бирлашмалар, уларнинг ишлаб чиқариш тармоқлари, корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари ва муассасаларининг ҳамда бошқа ташкилотлари ва муассаса коллективларининг социалистик мусобақасида ғолибларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари диплом ва пул мукофотлари билан бирга берилади. Йил якунларига кўра, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланган [illegible] энг юксак натижаларга эришган коллективлар Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар.

Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришда энг юксак кўрсаткичларга эришган корхона ва ташкилотларнинг коллективлари, социалистик мусобақа ғолиби бўлган ишлаб чиқариш илғорлари Ўзбекистон ССР Меҳнат шон-шуҳрати китобига ёзиладилар.

Шаҳарлар, шаҳар ва қишлоқ районларининг социалистик мусобақаси ғолибларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари, дипломлари ва пул мукофотлари берилади.

Қорақалпоғистон АССР, республика областларининг социалистик мусобақасида ғолибларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари дипломлари билан бирга топширилади.

Область, шаҳар партия комитетлари, касаба союз, комсомол ва хўжалик органлари билан биргаликда ишлаб чиқаришда кўпроқ ўрнак кўрсатган илғорлар ва новаторларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлашга ҳамда республиканинг фахрий унвонларини беришга тақдим этиш учун рухсат берилди.

Республика социалистик мусобақасидаги ғолибларни рағбатлантириш учун ҳар йили Совет Иттифоқи бўйлаб ва чет элларга 3,5 мингта имтиёзли туристик йўлланмалар ажратиш тўғрисида Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг таклифи қабул қилинди.

Социалистик мусобақада юксак натижаларга эришган комсомол-ёшлар коллективлари ва ишчи ёшларга ҳар йили республика Ленин комсомоли мукофотларини бериш, ишлаб чиқариш илғорларини ВЛКСМ Марказий Комитетининг «XI беш йилликнинг ёш гвардиячиси» нишони билан мукофотлаш ҳамда социалистик мусобақа ғолибларига Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатларнинг революцион, жанговар ва меҳнат шон-шуҳрати жойлари бўйлаб сафар қилиш учун ҳар йили 3 мингта имтиёзли туристик йўлланмалар ажратиш тўғрисида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг таклифи қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари [illegible] абадий сақлаш учун [illegible] қарор қилинди.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари [illegible]

[illegible]

Л. И. БРЕЖНЕВ Г.-Д. ГЕНШЕРНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Совет Иттифоқида келган ГФР федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншерни 3 апрель куни қабул қилди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громыко қатнашди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати [illegible]

[illegible]

Суҳбат пайти. В. Егоров ва Э. Песов фотоси.

[illegible] (ТАСС).

Республикамиз бўйлаб

ЯНГИ ЗАВОД

[illegible]

ОБИҲАЁТ МЎЛ БЎЛАДИ

[illegible]

ГЕОЛОГЛАР ШАРАФИГА

[illegible]

МУЗОКАРАЛАР ДАВОМ ЭТТИРИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громыко билан ГФР федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Г.-Д. Геншер ўртасидаги музокаралар 3 апрель куни давом эттирилди.

[illegible] (ТАСС).

МИНИСТР ЖЎНАБ КЕТДИ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Москвага келган Германия Федератив Республикаси федерал канцлерининг ўринбосари, ташқи ишлар министри Ганс-Дитрих Геншер 4 апрель куни ватанига жўнаб кетди.

[illegible] (ТАСС).

ВИЗИТ ТУГАДИ

[illegible] (ТАСС).

БУГУН—ГЕОЛОГЛАР КУНИ

ХАЗИНАЛАР КАЛИТИ

Бугун — Геологлар куни. Республикамиз жамоатчилиги бу анъанавий байрамни КПССнинг тарихий XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорлари туфайли вужудга келган катта сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги руҳида кутиб олди.

Маълумки, минерал хом ашё инсоният ҳаётида ҳамиша катта аҳамиятга эга бўлиб, унинг роли, айниқса, индустрлаштириш ва фан-техника революцияси асрида янада ошиб кетди. Ҳозирги шароитларда халқ хўжалигининг биронта тармоғи йўқки, унда фойдали қазилмалар ва улардан олинадиган маҳсулотлар ишлатилмасин. Эндиликда Совет Иттифоқи жаҳондаги энг қудратли минерал хом ашё базасига эга давлат бўлиб қолди. Бу база юксак даражада ривожланган саноат ва қишлоқ хўжалиги эҳтиёжларини таъминлаётир. Бизнинг мамлакатимиз кўмир, табиий газ, темир рудаси, бир қатор рангли ва ноёб металлар, фосфат хом ашёси, калий тузи, плавик шпати ва бошқа хил фойдали қазилмаларнинг разведка қилинган запаслари бўйича дунёда олдинги ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Бу улкан ютуқларда совет геологларининг, жумладан, Ўзбекистон хазинатопарларининг ҳам ўзига яраша улушлари бор. Қувонч билан айтиш керакки, ҳозир геология Ўзбекистон ССР халқ хўжалигининг етакчи тармоқларидан бирига айланди.

Бир пайтлар чор Россиясининг энг қолоқ ўлкаларидан бўлган Ўзбекистон газ, кўмир, рангли ва ноёб металлар ҳамда бошқа фойдали қазилмалар, ер ости сувлари конларининг очилиши ва фойдаланишга топширилиши туфайли рангли металлургияни, газ саноатини, энергетикани, химияни ва бинокорлик индустриясини тараққий эттиришда Совет Иттифоқида олдинги марраларга чиқиб олди. Бугунги кунга келиб Ўзбекистонда очилган 72та нефть ва газ кони бор. Уларнинг 47 тасидан фойдаланилмоқда. Республикамизда турли-туман кон-руда ва химия хом ашёсининг катта запаслари бор. Бинокорлик материаллари саноати хом ашё билан тўла-тўкис таъминланган. Шу ўринда республикамизда 50 дан зиёд ер ости сувлари конлари топилганлигини айтиб ўтиш жоиздир. Минерал шифобахш сув манбалари топилдики, улар негизида санаторийлар, курортлар, шифохоналар бунёд этилди ва янгилари қурилмоқда. Ўзбекистонда мустаҳкам минерал хом ашё базаси яратилганлиги турли ихтисосликдаги геология разведкачилари кўплаб авлодининг фидокорона меҳнати самарасидир.

Ўтган ўнинчи беш йилликда министрлигимиз тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан 25 процент кўп маблағни ўзлаштиришга муваффақ бўлди. Геология-қидирув ва илмий тадқиқот ташкилотлари коллективлари бу даврда геология топшириқларини, ишлаб чиқариш планлари ва техника-вий-иқтисодий кўрсаткичларни, шу жумладан, запаслар миқдорини ўстириш ва уларни тасдиқлаш топшириқларини ошириб бажаришни таъминладилар. Ўнинчи беш йилликда республика ёқилғи-энергетика комплексининг минерал хом ашё базасини ривожлантириш борасида ҳам кўпгина ишлар қилинди. «Ўзбекнефтегазгеология» ва «Ўзбекгеофизика» бирлашмаларининг коллективлари Бухоро ҳамда Қашқадарё областларида 17 та нефть ва газ конини очдилар. Йирик Шўртан газ конини разведка қилиш соҳасида ҳам салмоқли ишлар бажарилди. Бу ерда Газли конидагига ўхшаш йилига 20 миллиард кубометрга яқин «зангори олов» қазиб олиш мумкин. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Шўртан газ конденсати комплексининг биринчи навбатини қуришда ва ишга туширишда қатнашган кишиларга юборган табрик мактубидаги илҳомбахш сўзлар биз геологлар меҳнатига ҳам берилган юксак баҳодир.

Республика ёқилғи-энергетика комплексида кўмир саноати ҳам муҳимдир. «Ташкентгеология» бирлашмаси коллективи ўнинчи беш йилликда Ангрен кўмир конида пландан ташқари йилига 2.5 миллион тонна кўмир қазиб олиш, «Самарқандгеология» бирлашмаси эса Шарғун конида кўмир қазиб чиқаришни йилига 200 минг тоннадан 500 минг тоннага ўстиришни таъминловчи хом ашё базасини тайёрламоқда. Ҳисор тоғининг жануби-ғарбий тизмаларидаги Шарғун ва Бойсун кўмир конлари эса республика жануби учун асосий кўмир хом ашё базасидир.

Ўзбекистон экономикаси ва халқ хўжалиги учун гидрогеология ва инженерлик-геология тадқиқотлари ниҳоятда катта аҳамиятга эга. Ўнинчи беш йилликда «Ўзбекгидрогеология» бирлашмаси коллективининг бутун диққат-эътибори ер ости чучук сув запасларини аниқлашга қаратилди. Чунки шаҳарлар, саноат корхоналари ва қишлоқ аҳоли пунктларининг кундан-кунга ўсиб бораётган эҳтиёжлари, шунингдек, Фарғона, Сурхондарё, Хоразм ва Бухоро воҳаларида экинларни суғориш учун ер ости сувларидан оқилона фойдаланишни асослаш шуни талаб қиларди. Ўтган беш йиллик ичида Самарқанд, Бекобод, Сирдарё, Учқулоч шаҳарларини, Марғилон саноат районини ва бошқа объектларни сув билан таъминлаш учун суткасига қарийб бир миллион кубометр обиҳаёт бера оладиган ер ости сувлари запаслари тасдиқланди.

Партия ва ҳукуматимиз Ўзбекистон геологларининг меҳнатини юксак қадрлаб келмоқда. Масалан, беш кишининг кўксида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олтин медали порламоқда. Йирик газ, газ конденсати ва газ аралаш олтингугурт запасларининг топилганлиги, улар Ватанимиз ёқилғи-минерал хом ашё базасини кенгайтиришни таъминлаганлиги учун 1979 йили саккиз кишига СССР Давлат мукофоти берилди. Яқинда эса СССР Олий Совети Президиуми Фармонига биноан ўнинчи беш йиллик топшириқлари ва юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажарганликлари учун 165 киши орден ва медаллар билан тақдирланди.

Ўн биринчи беш йилликда республикамиз хазинатопарлари олдида катта, мураккаб вазифалар турибди. Хусусан, Олмалиқ кон-металлургия комбинатида мис ишлаб чиқарувчи ва рух-қўрғошин қазиб олувчи қувватларни ошириш, Ўзбекистон металлургия комбинатини янада тараққий эттириш, минерал ўғитлар тайёрлаш қувватларидан тўлароқ фойдаланиш ҳамда бинокорлик материаллари саноати учун уларнинг хом ашё базаларини илдам суръатлар билан ривожлантириш лозим. Бунинг учун биз, геологлар бой мис конларини аниқлашимиз, рух-қўрғошин запасларини кўпайтиришни режалаштиришимиз, темир рудаси конлари кўламини баҳолашимиз, бу маъданлар технологиясини ўрганиш ҳамда шу асосда мазкур конларни разведка қилишнинг муддатларини белгилашимиз керак. Янги беш йиллик охирига бориб фосфор оксиди запасини 30 миллион тоннага етказиш мақсадида Қизилқум ҳавзасидаги маълум конларни жадал ўрганиш, ҳар бир область керакли миқдорда бинокорлик материаллари хом ашё базасига эга бўлмоғи учун бир қатор муаммоларни ҳал қилиш ҳам биринчи даражали масалалардандир. Ўзбекистон геологлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан ўзларининг куч-ғайратларини, тажриба ва маҳоратларини зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан адо этишга сафарбар этмоқдалар. Кўпгина ташкилотлар, корхоналар ва бригадаларнинг коллективлари КПСС XXVI съезди шарафига беш йиллик, йиллик планлар ва социалистик мажбуриятларини муддатидан анча олдин адо этганлиги ҳақида ғалаба рапорти бердилар. «Ўзбекнефтегазгеология», «Ташкентгеология», «Самарқандгеология», «Ўзбекгеофизика» бирлашмалари, нефть ва газ конлари геологияси ва разведкаси институти, Тошкентдаги «Геологоразведка» заводи коллективлари шулар жумласидандир. Ҳисоролди экспедициясининг СССР Олий Совети депутати Амирқул Тиловов бошлиқ чуқур пармалаш бригадаси Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида сурункасига уч кварталдан бери, Зармитон экспедициясининг Николай Алексеевич Редькин раҳбарлигидаги проходкачилар бригадаси ва Олмалиқ экспедициясининг Йўлдош Валиев етакчилик қилаётган пармалаш бригадаси аъзолари икки кварталдан бери ғолиблик қилиб келадилар. Бу, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишнинг ибратли намунасидир. Ҳозирги пайтда 24 мингдан зиёд кишининг меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш ҳаракатида фаол қатнашаётганлиги диққатга сазовордир. Натижада 300 бригада, 11 коллективга «коммунистик меҳнат коллективи» номи берилди. 4,5 минг нафар инженер-техник ходим шахсий ижодий планлар асосида меҳнат қилмоқда. Шу байрам айёмида биз 1980 йил халқ хўжалик планларини ва умуман ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритган, номи СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасидаги Бутуниттифоқ Ҳурмат тахтасига ёзилган «Ҳурмат Белгиси» орденли «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси коллективини яна бир бор табриклаймиз.

Мамлакатимиз жуда катта ресурсларга эга. Асосий фондларимиз ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳажми ҳам беҳисоб. Улардан самарали фойдаланиш биринчи даражали вазифалардандир. Шунинг учун ҳамма ерда ва ҳар соҳада тежаш, халқ мулкига омилкорлик билан ёндашиш, мавжуд нарсалардан тўлароқ ва оқилона фойдаланиш партиямиз иқтисодий сиёсатининг ўзагидир. Бу — давр талаби. Бу — хазиналар кўзини очувчи Ўзбекистон геологларининг ҳам жанговар шиори.

Ҳ. ТУЛАГАНОВ,
Ўзбекистон ССР геология министри, Ленин ва СССР Давлат мукофотлари лауреати.

ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК ТЎЛҚИНИДА

ШОНЛИ МЕҲНАТ БАЙРАМИ

Чироқчи пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчилари ленинча шанбалик куни ўз меҳнат постларида бўлишади. Улар ўзларига бириктирилган агрегатларни маҳорат билан бошқариб, 46 минг сўмлик товар маҳсулотлари ишлаб чиқарадилар. Жумладан, 30 тонна тола, 3 тонна момиқ тайёрланади.

Пахта тозаловчилар корхона территориясини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари билан шуғулланиб, 1000 туп мевали ва манзарали дарахт ниҳоллари, 2000 дан кўпроқ ҳар хил гул кўчатлари ўтказадилар. Ирригация шохобчалари тартибга келтириладн, корхона ҳовлиси тозаланади. Шанбаликдан тушган маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Б. ЭЛМУРОДОВ.

ДАЪВАТГА ЖАВОБАН

Жиззах шаҳридаги 4-автоколонна коллективи доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 111 йиллигига бағишлаб Бутуниттифоқ шанбалиги ўтказиш юзасидан москваликлар бошлаган ташаббусни қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Ўнинчи беш йиллик зарбдори Абсалом Шодибоев бу ерда ўтказилган митингда сўзга чиқиб шундай деди:

— КПСС XXVI съезди қарорларига жавобан москваликлар бошлаган ташаббус бизни чексиз шодлантириб юборди. Мен ҳозир 9000 ўрнига 20 минг тонна юк ташиб, ярим йиллик планимни бажардим. Ҳар рейсда 14 тонна ўрнига 24 тонладан халқ хўжалик юкларини ташияпман. Мен 18 апрель куни ҳам шундай ғайрат билан ишлайман ва тушган маблағни беш йиллик фондига ўтказдираман.

Митингда сўзга чиққан Михаил Митенко, Али Ҳусановлар ҳам бу ташаббусга қўшилишларини билдирдилар. Шундай қилиб, Қизил шанбалик кунида автоколонна бўйича ишга чиқадиган 240 машина 6800 тонна юк ташийди. 85 киши эса ички хўжалик ишларида қатнашади. Шу кунги ҳашардан тушадиган 1900 сўм пул беш йиллик фондига ўтказилади. Бу, бултургидан салкам 2,5 баравар кўпдир. Автотранспортчилар шу куни 500 туп мевали ва манзарали дарахт ҳамда 1,5 минг туп гул кўчати экадилар. 2000 квадрат метр территория тозаланади. Бу ҳақда автотранспортчилар бир овоздан қарор қабул қилдилар.

Москваликлар ташаббуси бутун Жиззах шаҳар корхоналарида кенг қулоч ёйди.

Н. МИРЗАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЙЎЛ ҲАРАКАТИ ХАВФСИЗЛИГИ БУТУНИТТИФОҚ ҚУРИГИ

ЖАМОАТ НАЗОРАТИ КОМИССИЯЛАРИ

Республика шаҳарларида ва область марказларида йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш мақсадида ҳамда касаба союзлари Бутуниттифоқ Марказий Совети билан СССР Ички ишлар министрлигининг биргаликда чиқарган қарорини бажариш юзасидан республика касаба союзлари Совети ва Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш юзасидан Бутуниттифоқ кўригида иштирок этиш тўғрисида қарор чиқардилар.

Бу қарорга мувофиқ Бутуниттифоқ кўригини ўтказиш юзасидан республика ташкилий комитети тузилди, унинг тадбирлари тасдиқланди.

Область касаба союз советлари халқ депутатлари область Советлари ижроия комитетлари билан биргаликда Бутуниттифоқ кўригини муваффақиятли ўтказиш мақсадида бу кўрик қатнашчиларини рағбатлантиришнинг конкрет чораларини ишлаб чиқдилар.

Меҳнаткашларни транспорт воситалари қатнови хавфсизлигини таъминлаш ишига жалб этишнинг формаларидан бири жамоат назорати комиссияларининг тузилишидир. Бундай комиссиялар транспорт хўжаликларида тузилади ва улар ҳаракат хавфсизлигини назорат қиладилар. Комиссиялар ўндан ортиқ автомобиль трактор ва бошқа ўзиюрар механизми бўлган корхоналар ва ташкилотларда, шунингдек, шаҳар электр транспорти корхоналарида тузилади. Ҳозирги вақтда республикамизда 2477 та ана шундай комиссия тузилган бўлиб, уларда 14 мингдан ортиқ киши иш олиб бормоқда.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлигига қарашли ҳамма автотранспорт корхоналарида жамоатчилик комиссиялари тузилди. Улар йўл ҳаракати қоидаларини, транспорт воситаларини техник жиҳатдан эксплуатация қилиш қоидаларини бузиш ҳолларини аниқламоқдалар.

Масалан, 1-автокомбинатда илғор ҳайдовчи В. Д. Критинин бошчилигидаги жамоатчилик комиссияси ҳамда жамоатчи автоинспекторлар кенгаши автомобилларнинг техник ҳолатини, ремонт сифатини текширишдан ўтказмоқда. Аниқланган камчиликлар ўз вақтида бартараф қилиняпти. Шу билан бир вақтда комиссия ҳайдовчиларнинг ишини ҳам назорат қилишни ташкил этмоқда, йўл қоидасини бузиш ҳоллари комиссия мажлисларида муҳокама қилинмоқда.

Автохўжаликларнинг касаба союз комитетлари йўл ҳаракати хавфсизлиги комиссиялари ишини мунтазам такомиллаштирмоқдалар. Масалан, Тошкент шаҳар марказлаштирилган тартибда юк ташиш автомобиль трестининг 3-автокомбинати касаба союз комитети ўз мажлисларида комиссия ишини мунтазам кўриб бормоқда. Бу ерда «Аъло меҳнат ва ҳаракат хавфсизлиги учун» доимий конкурсига ҳар кварталда якун ясалади. Шу билан бир вақтда «Меҳнатни муҳофаза қилишнинг энг яхши шароитлари, ишлаб чиқариш эстетикаси ва маданияти учун» конкурси ўтказилмоқда.

Ҳаракат хавфсизлиги Бутуниттифоқ кўригини ўтказиш бўйича Фарғона шаҳар ташкилий комитети жамоатчилик комиссиялари ишини активлаштириш мақсадида хўжаликлар ва касаба союз комитетлари раҳбарларининг, ҳаракат хавфсизлиги бўйича инженерлар ва комиссия раисларининг кенгашини ўтказди. Қўқон шаҳар халқ маорифи бўлими ҳузурида мактаб директорлари ва мактаб маҳаллий комитет раисларининг ўқувчиларга ўн соатлик программа бўйича йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш бўйича кенгаши ўтказилди.

Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича Бутуниттифоқ кўриги давомида йўл ҳаракати қоидалари пропагандаси кучайтирилди. Давлат автоинспекцияси ходимлари, касаба союзлари меҳнат, техника инспекцияси ходимлари ва жамоат назорати комиссиялари аъзолари автомобиль корхоналарида йўл ҳаракати хавфсизлиги масалалари бўйича лекциялар ва суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, область касаба союз советлари ва комитетлари, фабрика ва завод маҳаллий комитетлари автокорхоналарнинг хўжалик раҳбарлари билан биргаликда ҳайдовчилар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, транспорт воситалари техник жиҳатдан ҳамиша созлигини, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлашга қаратилган профилактик чораларни янада кучайтириб ҳар бир шаҳарда ва районда йўл ҳаракати хавфсизлиги Бутуниттифоқ кўригининг намунали ўтишига, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олишга эришмоқ учун ҳамма чора ва тадбирларни кўриши зарур.

Ҳ. НУЪМОНОВ,
Узсовпроф секретари, Бутуниттифоқ ҳаракат хавфсизлиги кўригини ўтказиш бўйича Ўзбекистон ССР ташкилий комитетининг раиси.

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ИСТИҚБОЛЛИ НАВЛАР

«Пахта етиштириш ҳар йили ўртача ҳисобда 9,2—9,3 миллион тоннага етказилсин, толанинг сифати яхшилансин. Пахтанинг анча қимматли ингичка толали навлари кўпайтирилсин, ўртача толали пахта навининг юксак технологик хусусиятларига эга бўлиши такомиллаштирилсин».

(СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1981—1985 йилларга ва 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган асосий йўналишларидан).

Азамат пахтакорларимиз ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида пахтачилик тарихида биринчи марта олти миллионлик маррани эгаллашди. Бунга албатта партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатган чексиз ғамхўрлиги, деҳқонларимизнинг ҳамда мутахассисларнинг қилган астойдил меҳнатлари, илғорлар тажрибаси ва фан ютуқларидан самарали фойдаланиш туфайли эришилди.

Муваффақиятларни қўлга киритишда ғўзанинг районлаштирилган ва синовдан ўтаётган янги навлари ҳам алоҳида аҳамият касб этади. Эртапишар, серҳосил ва касалликка чидамли бир қатор навларнинг ирсий состави такомиллаштирилди, самарадорлиги янада оширилди.

Жаҳондаги саксондан ортиқ давлат пахта етиштириш билан шуғулланса, булар ичида мамлакатимиз ҳар гектар ҳисобига олинадиган ҳосил, тола узунлиги ва сифати бўйича биринчи ўринни эгаллаб келмоқда. 60 дан ортиқ қардош ва социалистик мамлакатларга пахта хом ашёси етказиб берилмоқда.

Тадқиқотчи-селекционерларимиз янада истиқболли ғўза навларини ижод этишни давом эттирмоқдалар. Ўтган йилларда институтимиз мутахассислари йигирмага яқин ўрта ва ингичка толали ғўза навларини Давлат нав синаш комиссиясига топширдилар. Буларнинг аксарият қисми катта майдонларда кўпайтирилди ва пахтакорларимизга манзур бўлмоқда. «Тошкент-6», «Тошкент-7», «Қизил Работ», «Уйчи-2», «Чимбой-3010», «С-6037» каби навлар шулар жумласидандир.

Фақатгина ўтган йили 50 дан ортиқ энг истиқболли навлар синалди. СССР Давлат мукофотининг лауреати, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби С. Мираҳмедов яратган «Тошкент» навлари оиласи янада эртапишар, сермаҳсул, вилтга чидамли навлар билан бойитилди. «Тошкент» навларининг ишлаб чиқаришга жорий этилиши натижасида ҳар йили ўртача 300 миллион сўмдан ортиқ даромад олинмоқда. Фойда эса 1.5 миллиард сўмдан ортиб кетди.

Мамлакатимизда беш маротаба нав алмаштириш амалга оширилган бўлса, бунинг ярмидан кўпи институтимизнинг етакчи генетик-селекционерлари ижод этган навлар эвазига бўлди. Бу даврда ишлаб чиқариш майдонларида Иттифоқимиз бўйича 120 ғўза навидан фойдаланилди, буларнинг аксарият қисми институтимиз кашфиётчилари томонидан тадқиқ этилган навлардир. Янги навлардан юқори сифатли уруғлик тайёрлаш, айниқса муҳим аҳамият касб этади. Дастлабки нав кўпайтириш ва элита-уруғчилик хўжаликларида бир неча нав ҳолида репродукцияли уруғликлар кўпайтирилади. Шуни ҳисобга олиб, навлар чигити ва репродукцияларнинг аралашиб кетмаслигига алоҳида эътибор бериш лозим.

Бу йил «Тошкент-1» навини 930 минг гектардан ортиқ, «Тошкент-6» навини эса 60 минг гектарга яқин майдонда экиш кўзда тутилмоқда. Шу жумладан эртапишар навлардан бир канчаси экилиб, парвариш қилинади. Селекционерларимиз бундай самарали, вилтга чидамли навларни ижод этишда бир-биридан узоқ турган ғўза шаклларини дурагайлаш, турлараро чатиштириш методларидан, кимёвий ва физикавий мутагенлардан кенг фойдаланмоқдалар. Институтимизда биринчи маротаба ғўза дурагайларидан бир йилда икки-уч авлод олиш усули ишлаб чиқилди. Бу — янги навлар яратишни тезлаштириш имконини беради.

Қалин кўчат қолдириб парвариш қилиш технологиясига мосланган паст бўйли навлар тадқиқ этиш устида ҳам қизғин изланишлар олиб борилмоқда. Бу йил 29 та ғўза нави, жумладан «Тошкент-9», «С-2608», «С-4880» ва «Қарши-4» навлари синаш учун қабул қилинди.

Республикамизда ғўзанинг янада самаралироқ навларини тадқиқ этиш аниқ ва пухта ишлаб чиқилган изланишлар системасига боғлиқ. Шунинг учун институт структураси қайта тузилди. Янги лабораториялар ташкил этилди, улар малакали кадрлар ҳамда замонавий жиҳозлар билан бойитилди. Энг муҳим фундаментал изланишларга ва амалий ечимларга эътибор кучайтирилди. Илмий тадқиқотларни партия XXVI съезди қарорлари талаби асосида ташкил қилиш, бошқариш ва тадқиқотлар кўламини йил сайин кенгайтириш, уларнинг натижалари салмоқли бўлишини таъминлаш учун барча билим, тажриба ва имкониятлар сафарбар этилмоқда.

Асосий йўналишларда **республикамизда йилига ўртача ҳисобда камида 5,9 миллион тонна, шу жумладан 400—420 минг тонна ингичка толали пахта етиштириш таъминлансин** дейилган. Партия ва ҳукуматимизнинг бу улуғвор вазифалари тўла-тўкис бажарилишига қишлоқ хўжалиги фани олимлари, изланувчан селекциячиларимиз ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари шубҳасиз. Чунки, сермаҳсул навлар кишилар моддий турмушини янада фаровон қилишда, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини тинмай оширишда катта роль ўйнайди.

Т. ХОЛХУЖАЕВ,
Г. С. Зайцев номидаги Бутуниттифоқ ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, биология фанлари кандидати.

Э. ҲАСАНОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

С. ОДИЛОВ,
илмий ходим.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Геология ва геофизика институтининг илмий ходимлари ўн биринчи беш йилликда янги муаммолар устида изланиш олиб боришмоқда. Суратда: геология-минерология фанлари кандидати А. Мусаев ва З. Турсунова сунъий минералларни ўрганишмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАР ДАМ ОЛИШИНИ НАМУНАЛИ ТАШКИЛ ЭТАЙЛИК

ЧИМЁН КЎРКАМ, АММО...

ГАЗЕТХОН МУЛОҲАЗАЛАРИ

Инсон азалдан табиат ошиғи. Уни ҳамиша муҳофаза этади, бойитади ва ўзи баҳра олади. Республикамизнинг воҳаларида хушманзара жойлар, оромгоҳлар, боғ-роғлар кўп. Водийларда, тоғ ёнбағирлари, ўрмон-боғлар, қир ва адирларда баҳаво сайлгоҳлар, саёҳатбоп жойлар борки, булар ўлкамиз табиатининг кўрки бўлиб турибди.

Партия ва ҳукуматимиз табиатни муҳофаза қилишга алоҳида эътибор бериш билан бирга меҳнаткашларнинг бўш вақтлари мароқли ва мазмунли ўтишига қулай шароит бўлиши учун кенг йўл очмоқда. Мамлакатимизда бўлгани сингари республикамизда ҳам меҳнаткашлар ва уларнинг оилалари ҳордиқ чиқарадиган, саломатлигини мустаҳкамлайдиган ажойиб масканлар бор. «Оқтош», «Хумсон», «Кумушкон», «Ботаника», «Чимён» каби курорт-санаторийлар, пансионат ва дам олиш уйлари шулар жумласидандир. Кўпгина ташкилотлар, завод ва фабрикалар, маданий-маиший муассасалар ўзлари учун ажратилган дам олиш зоналарида ишчи-хизматчиларга қулайлик яратаётганликларини алоҳида таъкидлаш керак.

В. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари учун яратилган шароит таҳсинга лойиқ. Корхона коллективи фарзандлари учун Чорвоқ ГЭСининг ўнг томонида денгиз соҳилида ташкил этилган «Гулистон» пионер лагерида ҳар мавсумда 1200 дан зиёд бола ҳордиқ чиқармоқда. Бирлашманинг «Хумсон»даги пансионатида бунёд этилган замонавий бинолар қишлоқнинг кўркига кўрк қўшиб турибди. Корхонанинг Иссиққўл соҳилида бир неча йиллардан бери ишлаб турган «Золотые пески» дам олиш уйи севимли оромгоҳлардан ҳисобланади.

Умуман корхона ва муассасаларда кўпчиликнинг оммавий равишда дам олишини намунали уюштириш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Республикамизнинг кўпгина қишлоқларида бўлгани сингари пойтахт области яқинидаги Чимён тоғи этакларида ҳам шаҳарлик меҳнаткашларнинг дам олишлари учун катта ишлар амалга оширилмоқда. Қиш мавсумида Чимён бағрида оммавий дам олишларни ташкил этиш бир неча йилдан бери йўлга қўйиб келиняпти. Бу ерда сим-арқон йўллар ишлаб турибди.

Лекин, бу ишларни шу кун талаблари даражасида деб бўлмайди. Меҳнаткашлар бундан бир неча йиллар муқаддам Чимён обод ва кўркам бўлармиш, катта қурилишлар бўлиб, ажойиб оромгоҳлар масканига айланармиш, деган хушхабардан беҳад қувонган эдилар. Шу боис халқимиз Чимён дам олиш, саломатликни мустаҳкамлаш, спорт билан шуғулланиш учун қулай ва гўзал жойга айланишини орзу қиладилар.

Шу муносабат билан биз кўпдан бери ўйлаб юрган баъзи мулоҳазали фикрларни ўртага ташламоқчимиз. Жумладан, Бўстонлиқ районидаги баҳаво ва шинам дам олиш уйларининг июнь—ноябрь ойлари мобайнида ишлаб туришини йўлга қўйиш мумкин бўлмасмикан. Туристик базаларда ҳам ана шундай мунтазамлик бўлса айни муддао бўларди.

Афсуски, бундай ўзига хос муҳим масалага ҳамма жойда ҳам масъулият билан қаралмаяпти. Биз янги қурилган посёлкалар, шу куннинг талабига мос қишлоқлар билан фахрланамиз. Бироқ Бўстонлиқ районидаги кўҳна қишлоқлар қиёфаси жуда секинлик билан ўзгармоқда. Қишлоқ атрофидаги оромгоҳлар йил сайин ободонлашиб бораётган бир пайтда Хумсон, Бурчмулла, Сойлиқ, Боғистон, Нанай, Сижжак каби қишлоқлар қиёфаси ўзгаришсиз қолмоқда. Бу қишлоқларда кексалар чойхонаси, ошхоналар, меҳмонхона, кинотеатр, кутубхона, китоб магазини ва бошқа маданий-маиший объектлар бунёд этиш, кўчаларни шаҳардагидек ёритиш масалалари билан кам шуғулланилмоқда.

Кўриниб турибдики, район қишлоқларини қайта қуриш, ободонлаштириш, тобора ўсиб бораётган эҳтиёжларни қондириш ишлари ҳамон назардан четда қолиб келмоқда. Ваҳолонки, Тошкент ва Чирчиқ шаҳарларида яшовчи ишчи-хизматчиларнинг маданий дам олишларини намунали ташкил этиш, имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш учун ташаббускор ёшларни хайрли ишлар сари сафарбар этиш вақти келган. КПССнинг XXVI съездида Советлар диёрида «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун», деган шиорга алоҳида урғу берилди. Ўйлаймизки, ўн биринчи беш йилликда республикамиз қишлоқларини ободонлаштириш, меҳнаткашлар дам олишини уюштириш муҳим ташкилий-тадбирий ишлардан бирига айланади.

О. СОБИРОВ.

АМУДАРЁ ВАРАХШАГА ОҚАДИ

Амударё соҳилидаги «Ҳамза» насос станцияси зонасида яна бир кучли портлаш юз берди. Бу ерда тантанали равишда «Ҳамза-3» насос станциясининг пойдеворига асос солинди. Пойдеворни пудратчи — «Бухараирстрой» трестининг Қоракўлдаги кўчма механизациялаштирилган колоннаси бунёдкорлари қўйишди. Унинг остига кўмилган мемориал лавҳада: «Амударё, сени жиловлаб, кўҳна Варахша массивига оқизамиз!» деган сўзлар битилган.

Шу тариқа 56 километрли Свердлов машина канали ва унинг қудратли насос станцияси қурилиши жадал суръатлар билан бошлаб юборилди. Қурувчилар бу йирик иншоотни ғўза парвариши бошлангунга қадар қуриб ишга туширишга қатъий қарор қилишган. Бунинг учун канал ўзанида 3 миллиард кубометр тупроқ ишлари бажарилади. 14,5 минг тонна бетон ётқизилиши лозим. Канал ишга тушгач, 50 минг гектар ерда сув таъминоти яхшиланади. Пайкент, Варахша массивларидан кўплаб ер ўзлаштириш, экиладиган майдонларни янада кенгайтириш имкони туғилади.

Олот, Қоракўл районларининг пахта далаларига оқадиган Гурдуш ҳамда Ёмонжар каналларини ҳам реконструкция қилиб, кенгайтиришга киришилди. Ҳар иккала каналда реконструкция ишлари тугагач Замонбобо, Гўжайли, Ёмонжар массивларида қарийб 20 минг гектар ерни деҳқончилик оборотига киритиш мумкин бўлади.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕЛИОРАТОРЛАРНИНГ МАРРАЛАРИ

Мамлакат сув хўжалиги ташкилотлари активининг йиғилиши 2 апрель куни Москвада ўз ишини тамомлади. КПСС XXVI съезди қарорлари асосида мелиораторларнинг вазифалари муҳокама қилинди.

Саксонинчи йилларда тармоқда техника тараққиётининг йўналишлари белгиланди. (ТАСС).

«Совет Ўзбекистони» йўлланмаси билан

ТУРНА ҚЎНГАН ҚИРЛАРДА

Саид АҲМАД,

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофоти лауреати

ЎТТИЗИНЧИ март кечаси соат ўндан тўрт минут ўтганда Тошкент тепасидан турналар учиб ўтди. Осмон олачалпоқ булутли эди. Турналарнинг «қуре-қуре» овози эшитилардию, ўзи кўринмасди. Маҳалла болалари кўчани тўлдириб, турналардан арғимчоқ солиб учишини сўраб, қувонч билан қичқиришарди.

Ҳар баҳор турна келганда одамлар кўксига кўклам нафаси теккандек бўлади. Қиши билан уйларга тиқилиб қолган, қишнинг нам, рутубатли ҳавосидан димиққан одамларнинг кўнгилларига аллақандай қувонч солиб ўтади. Шу турналар кўкламни, илиқ, иссиқ кунларни орқасидан эргаштириб келаётгандек бўлади.

Кўклам элчилари бўлган бу турналар мен учун ниҳоятда қадрли эди. Ҳозир жуда олисда, осмони фалакда арғимчоқ солиб учаётган шу турналар қуршовида уларнинг бинафша кокилларига маҳлиё бўлиб ўтирганман, десам биров ишонармикан? Ишонмайди. Аммо бу чин, бу рост гап.

Ўтган якшанба Нишон районининг Қирли яйловида чўпон дўстим Холмон билан ёнбошлаб, дунёнинг ишларидан эзилишиб гаплашиб ўтирардик. Осмон ҳам, ҳаво ҳам, атрофимизда феруза рангга кирган қирлар ҳам беғубор эди.

Тепамизда — худди бошимиз устида икки тўрғай чугурлашиб бир-бирига ишқибозлик қилиб роз айтарди.

Адирнинг ёнбағрида қўйлар беозор ўт чимдиб юришипти... Жингала қўзичоқлар оналари кетидан пилдираб чопишади. Енгинамиздан тўнкарилган қозондек тошбақалар эринмай ўтиб қолишади. Дўппидек тупроқ уюми олдида қозиқдек қимирламай туриб қолган зийрак юмронлар уларнинг имиллашларига ҳайрон боқадилар.

Қир орқасидан бир гала турна кўтарилади. Худди реактив самолётдек жуда тез ҳаволаниб, бир зумда сафга тизиладилар. Сал ўтмай нариги қирдан яна турна галаси кўтарилади. Бир пасда тепамизда тўрт-беш гала турна қайчи шаклига киради. Осмони фалакни «қуре-қуре» овози босиб кетади. Улар шу алпозда бир неча дақиқа учиб юргач, яна қирга қўнадилар. Энди қир орқасига эмас, худди бизнинг ёнгинамизга ёпирилиб тушишади. Бошқа бир тўда қўйлар ўт чимдиётган ёнбағирга тушади. Қўйларга қўшилиб кетади.

Бу хил манзарани умримда кўрмаган эдим. Ёшлик хаёллари етмаган сўнгсиз осмонда кўринган бу қушлар энди атрофимизда айланар, чиройли кокилларини силкитиб бизга ҳайрон қараб турарди.

Кўкламнинг яшил гилами тўшалган қирда Холмон билан гаплашиб ўтирибмиз.

Бу йигит машҳур чўпон Султон Сувоновнинг яккаю ягона арзандаси эди... Эллик йил сурув ҳайдаган, қўлидан икки юз мингдан ортиқ қоракўл қўйи ўтган Султон ота нишонлик чўпонларнинг сардори эди. Султон ота ҳам қўйларини худди шу қирларда боқарди. Холмоннинг гапига қараганда, бу қирлар унга ота мерос бўлиб қолган.

— Отам сурув ҳайдаганда мени эшакка миндириб шу қирларга олиб келарди. Отам қўй кетидан «ҳайт-ҳуйт» деб юрганда мен қўлимга битта таёқчани олиб, турналарни подадек у қирдан бу қирга ҳайдаб юрардим. Турналар ҳам гўдак нималигини билишаркан. Мендан қочмасди. Орасига кириб бирини бўйнидан ушлаб, бирининг кокилини силаб юраверардим. Ғаши келган пайтларда тумшуғи билан қўлимни беозор туртиб қўярди. У пайтларда ҳозиргига ўхшаб бир сурувда етти юз эллик қўй эмас, бир-икки минг қўйни баробар қирга ёйишарди.

Холмон отасини эслаганда бир зум ўйга толар, шунча йил яшаб биттагина бўлса ҳам, неварасини эркалатолмай кетганига надомат чекарди.

— Биласизми, энди ўн саккиз ёшга киргандим. Отам тўшакдан туролмай қолди. Ўгай онамни, мени ёнига чақириб шундай деди:

— Аваз ўзинг биласан, шу биргина Холмондан бошқа орқамда қоладиган туёқ йўқ. Боланинг манглайи ялтираб турипти. Шунга қизингни бер. Пўлатойни Холмонга раво кўрдим, — деди.

Ўгай онамнинг орқасидан эргаштириб келган Пўлатой деган қизи бор эди. Сал ўтмай отам кўзини юмди. Онам отам васиятини бажо келтириб, бошимизни қовуштириб қўйди. Мана, ҳозир саккиз боланинг дадаси бўлиб ўтирибман.

Пўлатой биз ўтирган ёнбағирликка тунука чойнакда чой билан дастурхонга ўроғлиқ кўк сомса олиб келди. Қир гиёҳларидан ёпилган кўк сомса ҳали иссиқ эди. Ажабланиб Холмонга қарайман.

— Қўшхонамизда газ бор, ака. Ҳамма нарса бор, телевизор дейсизми, радио дейсизми... Фақат сувни водовоз олиб келади, холос.

ЭЛЛИКНИ қоралаб қолган, оёқ олишлари енгил, юзлари қир шамолларидан қорайган бу йигитни кўрган киши ҳали қирқ ёшга етмаган, деб ўйларди.

Яшил гиёҳлардан кўрпа ёпинган қирлар, атрофингда гир-гир эсиб турган беғубор шабада, тепангда сўнгсиз осмон бўлса, анзойи қушларнинг чугур-чугури қулоғинг остида жаранглаб турса, ўпкангни беғубор ҳаво билан тўлдириб нафас олсанг...

Мана шу жаннатмонанд кенгликларда яшайдиганларга қарилик бегона эканига ишонмай иложинг йўқ.

— Ака, сиз ҳозир офтоб чарақлаб турган қирларни кўряпсиз. Офтобрў томони ялтираб, яшил кимхобдек кўзни олади. Соя томонига қаранг, тўқ яшил бахмалга ўхшайди. Энди ху анави, олис томонига бир дам тикилинг, ҳарир зангор туман ичида кўринади. Эртакка ўхшайдими? Ҳа, балли. Энди ойдин кечаси яна бир келинг. Мана шу яшил адирлар кумуш рангга киради. Турна деганнинг минг хил ўйинини ана шу ойдин кечада томоша қилинг. Эҳ-ҳе, ҳеч қанақа театру концерт унга бас келолмайди...

Холмон Султоновнинг гапларига ажиб бир завқ билан қулоқ соламан. У бу қирларни китоб қилиб варақлаётганга ўхшайди. Ҳеч ким кўролмайдиган манзараларни кўради, ҳеч ким эшитолмайдиган овозларни эшитади.

Буларнинг бари яхши. Аммо ёлғизлик-чи? Ёлғизлик одамни диққат қилиб юбормайдими? Холмонга ичимдаги шу гапларни очиқ айтаман. Холмон кулади:

— Биринчидан, ёлғиз эмасман. Тўрт болам, хотиним ёнимда. Ветврач машинасини гуриллатиб икки келиб кетади. Янги қўзиларни олиб кетгани бир марта машина келади. Ўртанча ўғлим «Волга»мни миниб бир марта газета келтиради. Айтганча, Қовчинда уйим борлигини айтганим йўқ-а? Саккиз хонали уйим бор. Ўтган йили ўнинчини битирган Раънохон деган қизим мактабда ўқийдиган уч боламни эплаб ўтирипти. Ўзи нон ёпади. Кун ора иссиқ нон юборади. Хуллас, кунига икки-уч марта отарга машина келади. Икки бор водовоз сув олиб келади. Жуда ҳам ёлғиз экан, деб ўйламанг, ака. Бу адирлар жуда гавжум. Нариги қирларда ҳам отарлар бор. Тинмай машина ўтиб туради.

— Қоракўл қўйи ҳам ўзимизнинг ҳисори қўйларга ўхшаб боқиладими? — деб сўрайман.

— Шундоқ деса ҳам бўлади. Аммо бу қирларда ўсадиган гиёҳ атайин қоракўл учун яратилгандек. Ҳисорни бошқа қирларда ҳам боқса бўлади.

Шу баҳона билан гап мавзуи қоракўл қўйларни боқиш, Холмон қилаётган ишлар томонга бурилди.

— Ҳар йили боқиш учун етти юз эллик қўй олиб қоламан. Шу етти юз элликни май ойининг охирига бориб, икки ярим мингга етказаман. Баъзи қўйлар икки-учтадан қўзилайди. Бир қисми терига, бир қисми боқишга қолдирилади. Ўтган йили май ичи мингта қоракўл тери топшириб, она-бола ҳисобига бир ярим минг қўй-қўзи қолдирдим. Август ўрталарида қўзиларни кўкракдан айириб, топшириб юбордим. Ихтиёримда мана, яна етти юз эллик қолди. Кеча қўзиларни санаб чиққандим. Жониворлар мингдан ошибди. Мен сизга битта сир айтиб қўяй. Мана шу турна жониворларда ҳикмат кўп. Учишига, қўнишига қараб қанча қўзи олишимни бемалол айтиб бераверaман.

Унинг бу гапи менга ғалатироқ туюлди. Учиб юрадиган қуш билан ердаги қўйнинг қандоқ бир-бирига алоқаси бўлиши мумкин?

— Турна ҳа деб осмонда учавермай ерга кўп қўнса, ерда кўп ўтласа, ўша йили қўзи кўп туғилади. Сиз бунга ишонмайсиз. Аммо мен ишонаман. Неча йиллардан бери кузатаман. Турна кўп ўтлаган йили баракали йил бўлади.

Қаршида ҳам шунга ўхшаш бир гапни эшитган эдим. Кимдир, турна паст учяпти, деҳқончилик баракали бўлади, деб айтган эди. Демак, халқнинг кузатишларида ҳам бир ҳикмат борлигига ишонгим келади.

Балки қирларда витаминга бой гиёҳлар кўп ўсгандир, балки... бу гаплар фақат чўпонга, деҳқонга аён.

Холмон қилаётган ишларидан гапирарди-ю, отар яқинига бориб қўй-қўзиларини кўрсатишга шошмасди.

Боя мен келган томондан бир гала турна шитоб билан осмонга кўтарилди. Кўтарилди-ю, сафга тизилмай; бетартиб қанот қоқиб безовта «қуре»лади.

— Машина келяпти. Турналарни чўчитди, — деди Холмон.

Шамол терс томондан эсгани учун машина гуриллаганини эшитмаган бўлишим мумкин. Сал ўтмай совхоз директорининг «Волга»си кўринди. Машина гоҳ гиёҳлар орасида кўринмай, гоҳ офтобда ялтираб келарди.

«Нишон» совхозининг директори Панжи Қурбонов билан аввал бир-икки марта гаплашган эдим. Қувноқ, ўз ишини яхши биладиган, омилкор хўжалик раҳбари.

Қурбонов директорлик қилаётган наслчилик совхози отарларида йилига етмиш беш минг қўй боқилади. Ана шу миқдорни сақлаган ҳолда йилига қирқ минг дона тери, 600 тонна гўшт, 250 тонна жун, бошқа совхозларга ўн мингга яқин совлиқ топширади. Бу совхоз 500 ишчи кучи билан йилига 4 миллион сўм даромад олади, шундан бир миллион сўми фойдага қолади.

МАШИНА биз ўтирган жойга келиб аста тўхтади. Қурбонов билан эрталаб идорада кўришгани миз учун ортиқча мулозамат қилиб ўтирмай Холмонга мурожаат қилди.

— Меҳмонга қўйларингни кўрсатдингми? Сени биламан, эси йўқ. Меҳмон, ундан хафа бўлманг, бир ёмон одати бор. Қўзилатиш пайтида қўйларини ёнига одам йўлатмайди. Четроқ адирга опчиқиб, нон-чой қилади-ю, гаплашиб, хайр-маъзур қилворади.

Боядан бери мени четга опчиқиб, гапга солиб ўтиришининг маъносига энди етгандим.

— Бир ҳисобда бу иши ҳам дурусткуя, аммо одамни хижолат қилиб қўяди. Дадаси раҳматли ҳам қўйларнинг кўзиёрар маҳали одамови бўлиб қоларди.

Холмон пешонасини уқалаб, хижолат чеккандек зўраки илжаяди.

— Ҳозир отар худди роддомдек гап. Гигиенага эътибор қилиш керак, ака. Роддом экан-у, ҳатто колхозларнинг молхонасига ҳам оқ халат киймаган одамни киритишмайди. Қўй нима-ю, сигир нима? Иккови ҳам бир. Ҳар бир одам кийимида минг хил микроб илаштириб келаверса, нима бўлади!

Директор бармоғини силкиб, унга танбеҳ берган бўлди.

— Иримчисан, иримчисан, ука. Ёмон кўздан асраяпсан. Мулла акага ҳамма гапни айтиб бердингми? Айтмагандирсан. Меҳмон ўтиринг, ўзим айтиб берай.

Панжи ака кўкатга тўшалган полосга яхшилаб ўтириб кейин гапира бошлади:

— Бу бола совхозимиздаги энг яхши чўпонлардан. Яхши ишлагани учун Ленин ордени, Октябрь Революцияси ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган. Ўзи ҳам ўнласи билан йилига олти мингдан саккиз мингсўмгача пул мукофоти олади. Ўтган йили қанча қўзи мукофотга олгандинг, Холмон?

— Қирқ битта, — деди Холмон.

— Мана, кўрдингизми, ойига олти юз сўм моина оласан-а?

— Оширвордингиз, бобой, беш юз.

— Ана, Камми? Тошкентдек шаҳри азимда яшайдиган академик ҳам бунақа ойлик ололмайди.

Мен ҳам гапга аралашиб қўйдим:

— Академик шунча ойлик олган тақдирда ҳам бунақа ҳаводан нафас ололмайди.

Панжи Қурбонов ёйилиб кулди:

— Гапнинг ўғил боласини айтдингиз. Гўштнинг энг ширинини чўпон ейди. Соғилган сутнинг кўпиги ўчмай туриб ичади. Тутун тегмаган ҳавони чўпон ютади. Менга қара, пулинг ҳам анча бўлиб қолгандир. Нима қиласан шунча пулни? Йилига олти минг ойлик, олти минг мукофот, уни устига қирқ-эллик қўзи мукофот...

Холмон кулади:

— Тўрт қиз, тўрт ўғилни уйли-жойли қилиш керакми, ахир? Бизни қашқадарёликлар қанақа тўй қилишини биласиз-ку, ака.

Панжи ака ўрнидан турди:

— Юринг, меҳмон. Отарга бориб қўзичоқларни кўрамиз. Бир ярим мингга яқин қўй-қўзи ўт чимдиб юрарди. Улар орасида турналар ҳам кўриниб қоларди. Одам шарпасини сезган турналар париллаб ҳавога кўтарилди. Атроф адирлардан ҳам турналар учди. Бир пастда тепамизда сон-саноқсиз турна пайдо бўлди. Улар то сафга тизилгунча шовқин-сурон билан «қуре-қуре»лашар, офтоб бетини тўсганда кўм-кўк майсалар устига тўқ яшил соялар ташлаб ўтарди.

Бу ажиб эртагона манзаралардан маст одамдек довдираб қолгандим.

Агар биров мендан:

— Қайтадан яшариб, бола бўлиб қолсанг, яна ёзувчи бўлармидинг, — деб сўраса, шундай жавоб қилардим:

— Ҳам ёзувчи, ҳам чўпон бўлардим.

Турна қўнган қирлардан ана шундай сира кўнгилдан кетмас таассуротлар билан қайтдим.

Энди қай юртда бўлмай, қай манзилда бўлмай, кўкда турна кўрсам, албатта Нишон районидаги Қирли яйловни эслайман. Турналарнинг беғубор бинафша кокилларини эслайман...

Қашқадарё области.

ПЛАНЕТАМИЗДА

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ ПРИНЦИПЛАРИ АСОСИДА

СОФИЯ, 3 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун — БКП XII съезди ишининг тўртинчи кунида делегатлар бешта комиссияда мамлакатни ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий жиҳатдан ривожлантиришнинг партия, давлат органлари ва жамоат ташкилотлари ишини такомиллаштиришнинг, Болгариянинг халқаро алоқаларини ривожлантиришнинг туб проблемаларини муҳокама қилдилар.

Съезд БКП Марказий Комитети 1956 йил апрель пленумининг 25 йиллиги муносабати билан якдил равишда резолюция қабул қилди.

Резолюцияда таъкидлаб ўтиладики, ўтган йиллар мобайнида БХР билан СССР, БКП билан КПСС ўртасидаги муносабатлар сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилди. Қардошларча ҳамкорлик ва ҳар томонлама яқинлашувнинг бу муносабатлари — амалдаги социалистик интернационализм намунасидир. БКП XII съезди КПСС-га, совет коммунистларига ва совет халқига, КПСС Марказий Комитети ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневга ғоят самимий табрикларини йўллайди. Болгар коммунистлари ва болгар халқи ўртоқ Л. И. Брежневга зўр ҳурмат ва самимий муҳаббат ҳиссларини изҳор этадилар.

Болгария Коммунистик партияси, деб таъкидланади ҳужжатда, марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига изчиллик билан амал қилмоқда, у буржуа идеологиясига, ўнг ва «сўл» оппортунизм ва ревизионизмга, догматизмга, субъективизм ва волюнтаризмга қарши муросасиз кураш олиб бормоқда.

ПЛОВДИВ, 3 апрель. (ТАСС махсус мухбирлари). Пловдивдаги эсда қоладиган қурилмалар заводи — Болгария электроникасининг етакчи корхонасидир. Завод ўз маҳсулотини Совет Иттифоқига ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларга етказиб бермоқда.

Бугун корхона коллективи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий бошчилигидаги КПСС делегациясини қабул қилди. Делегация БКП XII съезди ишида қатнашмоқда. Заводда Болгария—Совет дўстлигига бағишланган митинг бўлиб ўтди.

Митингда мажлис аҳли самимий кутиб олган КПСС делегациясининг бошлиғи В. В. Шчербицкий нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев делегациямизга оқ йўл тилаб, деди у. — Совет—Болгария муносабатларининг ғоят самимий, ўртоқлик характерига эга эканлигини, бу муносабатлар чуқур тарихий илдиз отганлигини уқтириб ўтди. Леонид Ильич социалистик ҳамдўстлик халқлари биргаликда хўжалик ва маданий қурилишнинг тобора катта ва мураккаб вазифаларини ҳал қилаётганликлари ҳақида гапириб, ана шу масъулиятли ишда болгар дўстларга муваффақият, ҳар бир болгар оиласига бахт-саодат ва эсон-омонлик тилаб билдирган истакларини топширишни илтимос қилди.

Болгария билан Совет Иттифоқининг дўстлиги ўзаро ишонч, сиёсий ва ғоявий бирликнинг мустаҳкам негизларида ривожланмоқда ва мустаҳкамланиб бормоқда. Бизнинг дўстлигимиз энг қатъий синов — замон синовидан ўтди, озодлик учун, социализм учун биргаликда олиб борилган курашда тобланди.

КПСС делегациясининг бошлиғи жаҳон пролетариати йўлбошчиси В. И. Ленин портретини корхона коллективига эсдалик қилиб топширди.

Митинг абадий ва бузилмас болгар — совет дўстлигининг, марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализмнинг синалган принциплари асосида КПСС ва БКПнинг бирлиги ва жипслигининг ёрқин намойишига айланди.

КПСС делегацияси БКП Пловдив округ комитетининг секретарлари ва бюро аъзолари билан учрашди. Делегация аъзолари Ҳалоскорлар тепалигида совет жангчиси ҳайкали пойига гулдасталар қўйди. Халқ Болгариясида бу ҳайкални меҳр билан «Алёша» деб аташади.

КПСС делегацияси тушдан кейин Софияга қайтиб келди.

В. БЕСКРОМНИЙ,
И. МАСЛЕННИКОВ.

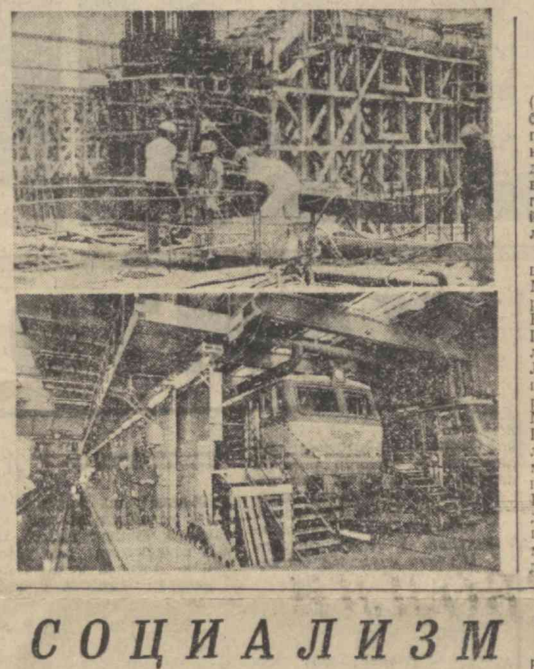

Совет Иттифоқининг Европа ва Лотин Америкаси мамлакатлари билан иқтисодий ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бормоқда. Мамлакатимиз Лотин Америкасидаги мамлакатларга, шу жумладан Бразилияга янги иншоотларни ишга туширишда ёрдам кўрсатяпти. Юқоридаги суратда Бразилиянинг Баия штатида Сан-Франсиску дарёсида барпо этилаётган «Собрадиньо» гидроэлектростанцияси. Бу ерда маҳаллий ишчи-хизматчилар билан бирга совет мутахассислари группаси ишламоқда.

Финляндия темир йўлларида Новочеркасск вагонсозлик заводида ишлаб чиқарилган электровозлар қатнаяпти. Суратда: Хельсинкидаги локомотив депосида.

ТАСС фотохроникаси.

УЛАН-БАТОР КЎКАЛАМЗОРЛАШТИРИЛМОҚДА

Монголия пойтахтида ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари бошланди. Минглаб шаҳарликлар бўш вақтларида Улан-Батор кўчаларига чиқиб, майдонларни кўчат экишга тайёрламоқдалар, болалар ва спорт майдончаларини тартибга солмоқдалар. Бу йил пойтахтда 140 минг туп дарахт ва бута ўтқазилади. (ТАСС).

ЯКУН ЯСАЛДИ

Ўтган йили Венгрия темирйўлчилари орасида ўтказилган рационализаторлик ҳаракатига якун ясалди. Рационализаторлар меҳнат самарадорлигини оширишга, поездларнинг бекор туриб қолишини қисқартиришга, юк ортиш ва туширишни ишларини жадаллаштиришга қаратилган 9 мингдан ортиқ таклиф киритдилар. Натижада 127 миллион форинт миқдорида иқтисодий самара олинди. (ТАСС).

ЎРМОНЛАР ТИКЛАНМОҚДА

Германия Демократик Республикасида ўрмон массивларини тиклаш ва кенгайтириш ишлари авж олдириб юборилди. Ўрмон хўжалиги ходимлари бу йил 21,5 минг гектар майдонда игна баргли ва япроқли дарахт кўчатлари ўтқазадилар. (ТАСС).

АҚШНИНГ АРАЛАШУВИГА ҚАРШИ

АҚШнинг Финляндиядаги элчихонаси биноси олдида Америка маъмуриятининг Сальвадор ички ишларига аралашаётганлигига қарши норозилик намойиши бўлди. Намойиш қатнашчилари Сальвадор хунтасига Америка қуроляроғлари етказиб берилишини тақиқлашни талаб қилдилар.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

СЪЕЗД ОЛДИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

✦ БЕРЛИН. ГДР пойтахти меҳнаткашлари ГБСПнинг бўлажак X съездини янги ютуқлар билан кутиб олмоқдалар. Берлин саноат корхоналарининг коллективлари шу йилнинг дастлабки икки ойи ичидагина пландан ташқари 60 миллион маркаликдан кўпроқ маҳсулот бердилар. Ана шу коллективларнинг энг яхшилари съездолди социалистик мусобақаси давомида эришилган ғоят катта натижалар учун ГБСП Марказий Комитетининг фахрий байроқлари билан мукофотландилар.

Бу йил уй-жой қурилиши барқарор суръатлар билан давом эттирилди. Биринчи кварталда шаҳар аҳолисига салкам 3 мингта янги ва 700 тадан кўпроқ капитал ремонт қилинган квартиралар топширилди.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР БАЖАРИЛДИ

ПРАГА. Хомутов қувур прокат заводида қурувчилар билан монтажчилар занглaмайдиган пўлатдан қувур ишлаб чиқариладиган янги цехни барпо этиб бўлдилар. Шу билан ЧКПнинг бўлажак XVI съезди шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилди.

Техника жиҳатдан олганда янги цех ноёбдир, дейди суҳбатда завод директори А. Горих. Цехни жиҳозлашда электрон асбоб-ускуналардан кенг фойдаланилмоқда, дефектоскопия автомат системаси материаллар билан тайёр буюмлар синчиклаб назорат қилинишини пухта таъминлайди.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлади А. Горих, заводимиз маҳсулотини энг кўп харид қилиб олувчи мамлакатдир. Корхона социалистик қурилиш йиллари мобайнида қардош мамлакатга ҳар хил диаметрдаги 4 миллион тоннадан кўпроқ қувур жўнатди. Советлар мамлакатидаги турдош корхоналар билан самарали ҳамкорлик муттасил чуқурлашиб бормоқда.

ЯНГИ КОНЛАР

БУХАРЕСТ. Руминиянинг жануби-ғарбий райони — Олтенияда иккита янги нефть ва газ кони топилди. Бу ерда ҳозирдаёқ 5 минг метр чуқурликдаги қудуқлардан қимматли ёнилғи қазиб чиқарила бошланди.

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИЛДИ

БУДАПЕШТ, 3 апрель. (ТАСС). Венгрия фашист босқинчиларидан озод этилганлигининг 36 йиллиги муносабати билан бугун бу ердаги Озодлик майдонида совет ҳалоскор-жангчилар ёдгорлигига гулчамбарлар қўйиш тантанали маросими бўлиб ўтди.

Маросимда Венгрия социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Я. Кадар, ВХР Президиумининг Раиси П. Лошонци, ВХР Министрлар Советининг Раиси Д. Лазар, мамлакатнинг бошқа партия ва давлат раҳбарлари иштирок этдилар. ВСИП Марказий Комитети, ВХР Президиуми, ВХР Министрлар Совети, оммавий ва жамоат ташкилотлари, ВХР қуролли кучлари, СССРнинг Венгрия Халқ Республикасидаги элчихонаси, Венгрия пойтахти меҳнаткашлари номидан гулчамбарлар қўйилди.

«9-СИНФ УЧУН КУРАШ»

ГАВАНА. Куба меҳнаткашлари партия билан ҳукуматнинг умумий таълим савиясини ошириш тўғрисидаги даъватини қўллаб-қувватладилар. Ҳозирдаёқ 140 мингдан кўпроқ киши катта ёшдагилар учун мўлжалланган мактабларга ариза бердилар. Ана шу мактабларда улар янги ўқув йили бошлангандан кейин ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тўққиз йиллик маълумот олишлари мумкин. Куба меҳнаткашлари касаба союз маркази, революцияни ҳимоя қилиш комитетлари, озодлик оролининг бошқа оммавий жамоат ташкилотлари «тўққизинчи синф учун кураш»га актив қўшилдилар.

ОТАЛИҚДАГИ ХЎЖАЛИКЛАРГА

УЛАН-БАТОР. Монголия пойтахтидаги кўпгина корхоналар ҳамда муассасаларнинг ишчи ва хизматчилари баҳор келиши билан оталиқдаги ғаллакор ва чорвадор хўжаликларга жўнаб кетдилар. Улар кўкламги дала ишларига яхшироқ тайёргарлик кўришда қишлоқ меҳнаткашларига ёрдам берадилар.

Ишчилар синфининг вакиллари қишлоқ хўжалик бирлашмалари ҳамда уларнинг ишлаб чиқариш участкаларини ободонлаштириш ва электрлаштиришда, яйловларга сув чиқаришда, озуқа ва ўғитлар ишлаб чиқарувчи цехларни қуришда ҳам кўмаклашадилар.

(ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

АҚШНИНГ ТАКАББУРЛИГИ ВА АНДИШАСИЗЛИГИ

Қўшма Штатлар денгиз ҳуқуқига доир конвенциянинг Нью-Йоркда ўтаётган ўнинчи сессияси ишига тўсқинлик қилмоқда. Сессия шу масала хусусидаги ягона конвенция моддаларини ишлаб чиқишни ниҳоясига етказиши керак эди. Нью-Йоркка йиғилган 150 дан кўпроқ мамлакат вакиллари пухта ўйлаб тузилган ҳужжатнинг узил-кесил вариантини тайёрлаши лозим эди, холос. Бу ҳужжат бир неча йиллар мобайнида ишлаб чиқилган бўлиб, у барча давлатларнинг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини энг кўп даражада ҳисобга олади.

Муҳим аҳамиятга эга бўлган мазкур халқаро ҳужжатни имзолаш тантанали маросими ўтказиладиган жой ва муддат белгиланган бир пайтда АҚШ тўсатдан 180 градусгача тескари бурилди. Ҳокимият тепасига келган республикачилар маъмурияти дунёдаги бошқа барча мамлакатларга нисбатан такаббурлик ва андишасизлик қилиб, денгиз ҳуқуқига доир асосан келишиб олинган конвенцияга нисбатан ўзининг фикрини қайта кўриб чиқиш ниятида эканлигини билдирди.

Илгари зиммага қабул қилинган мажбуриятлардан шундай ўзбошимчалик билан воз кечилганлигининг маъноси равшан. Вашингтондагилар Америка монополияларининг манфаатлари шуни тақозо этганлигини сир тутмаяптилар. Ана шу монополиялар халқаро сувларда денгиз тубидаги фойдали қазилмаларни ҳеч қандай назоратсиз қазиб олиш «ҳуқуқи»га эга бўлиш учун интилмоқдалар. Яна шу нарса ҳам сир эмаски, жаҳон ҳамжамиятига ва ўзининг шартномадаги мажбуриятларига нисбатан менсимаслик муносабати ҳозирги пайтда Вашингтон учун хулқ-атвор нормаси бўлиб қолмоқда.

Қўшма Штатлар БМТнинг Ҳинд океанига доир конференция чақириш тўғрисидаги қарорларини сурбетларча барбод этиш йўлини ўтказмоқда. Ҳозирги маъмурият кескинликни юмшатиш йилларида Совет — Америка муносабатларида тўпланган барча ижобий натижаларни Картер чоғидагига қараганда ҳам кўпроқ активлик билан чиппакка чиқаришга ҳаракат қилмоқда.

Бошқа битимлар ва аҳдлашувлар каби СҚЧ-2 тўғрисидаги шартнома ҳам номаълум вақтгача ташлаб қўйилди. Мудофаа министри Уайнбергер ракетага қарши мудофаа воситаларини чеклаш тўғрисидаги 1972 йилда тузилган Совет — Америка шартномасидан воз кечиш мумкинлиги тўғрисидаги масалани ошкора қўймоқда, ваҳолонки, ана шу ғоят муҳим халқаро ҳужжат муддатсиздир. АҚШ давлат секретари Хейг бундан ҳам дағдағалироқ гапни айтмоқда. Америка журналистларининг бир группаси унга: «1972 йилги битимларни тиклаш йўлида бирон бир иш қилиниши мўлжалланмоқдами», деб савол беришганида у дабдурустдан: «Йўқ, 1972 йилги аҳдлашувлар бизни унчалик қизиқтираётгани йўқ» деди.

Вашингтондагилар гўлликданми ёки бўлмаса жоҳилликданми ҳар ҳолда Қўшма Штатлар ҳамма ишни қилиши, у бемалол ҳеч ким билан ҳисоблашмаслиги ва у нимани истаса шуни қилиши мумкин, деб ўйлайдилар. Аммо бундай империалистик қилиқлар Америка сиёсатини боши берк кўчага олиб кириб қўйган эди, бу сафар ҳам у шармандаи шармисор бўлишига шубҳа йўқ.

ИНГЛИЗ ЛЕЙБОРИСТЛАРИ АРОСАТДА

Англиянинг лейбористлар партиясида нифоқ рўй берди. Партия ўнг қанот арбобларидан бир группаси унинг сафларидан чиқди. Собиқ лейборист министрлар Женкинс, Оуэн, Рожерс, Уильямс ва парламентнинг 13 аъзоси шулар жумласидандир. Нифоқчилар янги социал-демократик партия тузилганлигини эълон қилдилар. Уларнинг мўлжалича, бу партия буржуа либерал партияси билан иттифоқда лейбористларни мамлакатнинг сиёсий майдонидан суриб чиқариши керак.

Англия ҳаётидаги бу воқеанинг синфий моҳияти яққол кўриниб турибди. Лейбористлар партиясининг ўнг раҳбарлари ҳукмрон синф манфаатларига садоқат билан хизмат қилиб тургани учун Англия буржуазияси бу партиянинг сиёсий ҳаётдаги иштирокига тоқат қилиб келган эди. Касаба союзларининг аъзолари лейбористлар партиясининг ўзагини ташкил этади. Кейинги вақтларда оммавий ишсизлик ва консерваторлар ҳукумати меҳнаткашларнинг манфаатларига тўғридан-тўғри ҳужумни авж олдириб юборган бир шароитда партияда сўл қанот позициялари мустаҳкамланиб қолди. Натижада сўнгги конференцияда бир қанча муҳим қарорлар — Англиянинг умумий бозордан чиқиши тўғрисидаги, ядро қуролини тарк этиш ҳақидаги, кенг национализация программаси тўғрисидаги қарорлар қабул қилинди. Энг асосийси эса меҳнаткашлар манфаатларига хиёнат қилиб келаётган ўнг қанот ҳукмронлигига барҳам бермоқ учун партия раҳбарларини сайлаш тартиби тубдан ўзгартирилди.

Бунинг натижасида Англиянинг ҳозирги тарихида биринчи марта шундай партиянинг ҳокимият тепасига келиши реал истиқболи пайдо бўлдики, бу партиянинг раҳбарлари монополияларга қарши курашни авж олдиришга, қуролланиш пойгасидан воз кечиш ва АҚШ агрессив сиёсатини қўллаб-қувватлашни тўхтатишга эришишни ваъда қилибгина қолмай, шу билан бирга ушбу ваъдаларни бажаришга ҳам тайёр бўлишар эди. Худди мана шу истиқбол Англиядаги ҳукмрон синф вакилларини шошилинч чоралар кўришга мажбур қилди.

Англия буржуазияси лейбористлар партиясида нифоқ чиқариб, жамиятни социалистик асосларда қайта қуриш учун курашда ишчилар синфининг позицияларини заифлаштиришга умид боғламоқда. Шу боисдан ҳам монополияларнинг матбуоти янги социал-демократик партия тузилганлигини шу қадар қувонч билан кутиб олди. Бу матбуот шу партия либераллар билан иттифоқ бўлиб, икки партияли буржуа системасида анъанавий итоатгўй шерик ролини ўйнайди, деб ҳисобламоқда.

Шу билан бирга тараққийпарвар лейбористлар ҳукуматининг ҳокимият тепасига келишига йўл қўймаслик учун ҳамма иш қилинмоқда. Шу мақсадда Англия матбуоти партиянинг сўл қаноти билан ўз нуқтаи назарлари жиҳатидан ажралиб чиққан социал-демократлардан унча фарқ қилмайдиган «мўътадиллар» ўртасида зиддиятларни зўр бериб авж олдирмоқда.

Буюк Британия Коммунистик партияси нифоқчиларнинг қўпорувчилик ҳаракатларини қаттиқ қоралади ва Англиядаги сўл ҳаракатнинг консерваторлар билан социал-демократларга қарши курашида уни қўллаб-қувватлаб чиқди.

Г. ШИШКИН,
(ТАСС).

ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИДА

Кейинги йилларда республикамизда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш анча кўпайди. Жумладан, халқ учун товарлар ишлаб чиқариш бир неча баробар ошди. Ўн биринчи беш йилликда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ўтган беш йилликдагига нисбатан анча ортади.

КПСС XXVI съездида Марказий Комитет Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев съездга қилган Ҳисобот докладида бундай деган эди: «Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифатини яхшилаш, хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш партиянинг фаровонликни юксалтириш соҳасидаги куч-ғайратида биринчи даражали аҳамият касб этади». Бу сўзлар бевосита республикамиз енгил саноатчиларига ҳам таааллуқлидир.

Республикамиз пойтахтининг

Фоторепортаж

кўпгина корхоналарида 1981 йилни муваффақиятли якунлаш учун кураш қизитилмоқда. Бу корхоналар халқ учун кўплаб сифатли маҳсулотлар тайёрлаш учун астойдил ҳаракат қилишяпти. Ушбу фоторепортажда енгил саноат корхоналарининг пешқадамлари билан таништирамиз.

Чирчиқдаги «Ғунча» тикувчилик фабрикаси коллективи ўғил болалар учун устки кийим-кечак маҳсулотлари тайёрлайди. 1981 йилда корхона коллективи бундай маҳсулотдан 20 миллион сўмлик ишлаб чиқаради. Бу ерда кийим-кечакларнинг 150 тури ишлаб чиқариляпти. Баҳорги-ёзги, кузги-қишки мавсумларга мўлжалланган маҳсулотлар тобора кўпайиб боряпти. Корхонада бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш ташаббусига қўшилган пешқадамлар кўпайиб боряпти. Улар шу кунларда ўз шахсий топшириқларини 180—200 процентдан уддалашяпти. Суратда: корхонанинг пешқадам ходимларидан бири назоратчи Дилора Исаева маҳсулот сифатини кўздан кечиряпти.

Иккинчи суратда эса илғор чеварлар Диля Ниғматова, Зинаида Ушакова иш устида. Улар Тошкентдаги кўн-галантерия ва спорт товарлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг аёллар учун хўжалик сумкалари тайёрлайдиган цехида меҳнат қилишади. Республикамиздаги энг йирик корхоналардан бири ҳисобланган бу бирлашма халқ истеъмоли учун кўплаб маҳсулотлар тайёрламоқда. 1981 йили корхона коллективи 22 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишга аҳд қилди. Бу ерда тайёрланаётган йўл чамадонлари, сумкалари, хўжалик портфеллари, чарм қўлқоплар, ўқувчилар портфели ва бошқа маҳсулотлар харидорларга манзур бўляпти. Корхонада умуман юз номдаги маҳсулот тайёрланяпти.

Янгийўлдаги «Лаззат» кондитер фабрикаси коллективи ҳам халқ учун маҳсулотлар ишлаб чиқаришда катта ютуқларни қўлга киритяпти. 1981 йили корхона коллективи 56 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот тайёрлашга аҳд қилди. Корхонада 70 номдаги ширин маҳсулот тайёрланади. Корхонанинг сершира маҳсулотлари фақат Тошкент областида эмас, балки бутун республикамизда машҳурдир. Корхонада пешқадамлар сафи кенгайиб боряпти. Улар «Ёнимизда қолоқлар бўлмасин» шиори билан астойдил меҳнат қилишяпти. Суратда: корхонада кўп йиллардан бери ҳалол меҳнат қилиб, юксак обрў қозонаётган Азиза Холмирзаева. У кунлик топшириқларни мунтазам равишда 150—160 процентга уддаламоқда.

В. Сироткин фотолари.

СПОРТ

КУРАШ:

УМИДЛИ ПОЛВОНЛАР

Гулистонда ёш полвонлар ўртасида эркин кураш бўйича область биринчилиги ўтказилди. Беллашувда 107 нафар полвон иштирок этди. Гулистонлик спортчилар мусобақада муваффақиятли курашиб, ўн бир коллектив ўртасида биринчиликни эгаллашди. Комсомол райони полвонлари иккинчи, Янгиер шаҳар спортчилари эса учинчи ўринларга кўтарилдилар. Сирдарёлик У. Эргашев, гулистонлик А. Темиров, А. Бузаров ва У. Бочиевлар, оқолтинлик А. Сайдуллаев ва бошқалар область чемпиони бўлдилар.

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ЯРИМ ФИНАЛИДА

Аргентина пойтахтида тўртинчи марта ўтказилаётган жаҳон чемпионати ниҳоясига етай деб қолди. Бугун жаҳон чемпиони аниқланади. Кеча ярим финал ўйинлари бўлиб ўтди. Қўлига чавгон тутган қизларнинг бундай йирик баҳсида биринчи бор иштирок этаётган совет хоккейчилари бўш келмаяптилар. Улар ўз группаларида саралаш ўйинларини муваффақиятли ўтказишга ҳаракат қилдилар. Вакилларимиз Франция (5:0), Япония (5:0) ва Мексика (6:0) командаларидан устун келиб, олти очко жамғардилар. Аргентина командаси ҳам шунча очко тўплади. Лекин тўплар нисбати СССР командасида 16-4, аргентиналикларда 12-9 бўлиб қолди. Шу тариқа хоккейчиларимиз ярим финалга йўлланма олиб, икки марта жаҳон чемпиони Голландия командаси билан куч синашдилар. Иккинчи ярим финал учрашуви ГФР ва Австралия командалари ўртасида ўтказилди.

БАҲСЛАР, МАРРАЛАР, ҒОЛИБЛАР

✦ **РЕГБИ.** Тошкентда космонавт-учувчи, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. Жонибеков номидаги соврин учун ўтказилган Бутуниттифоқ турнирида Тошкентнинг «Космос» командаси бош совринни эгаллади.

✦ **КАМОН ОТИШ.** Душанба шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида Москва Олимпиадасининг кумуш медали совриндори Н. Бутузова биринчи бўлди.

✦ **СУЗИШ.** Запорожье шаҳрида «Комсомольская правда» газетаси соврини учун ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақасида тошкентлик О. Висоцкая 100 ва 200 метрга чалқанча сузиш бўйича учинчи ўринни олди.

✦ **БОКС.** Москвада ўсмирлар ўртасида мамлакат биринчилиги бўлиб ўтди. Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ спартакиадасига тайёргарлик босқичи тарзида ўтказилган бу баҳсда республикамиз умидли боксчиларидан Т. Исроилов, У. Адиков, В. Горенко, С. Богдановлар муваффақият қозонишди.

✦ **ФИГУРАЛИ УЧИШ.** Горький шаҳрида СССР кубоги учун ўсмирлар ўртасида ўтказилган баҳсда тошкентлик М. Никитюк билан Р. Кадиркаевлар эркин программали учиш бўйича бешинчи ўринни эгаллаб, СССР халқлари қишки Спартакиадасида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Бундай имкониятга шунингдек, И. Шишова билан А. Сулаймонов, О. Асадов билан С. Осинцевлар ҳам сазовор бўлишди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00—Время. 9.40 — Зарядкага сафланинг. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 — Здоровье. 12.15 — Тонгги почта. 12.45 — Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Ю. А. Гагарин парвозининг 20 йиллигига. 15.30 — Бугун— Геологлар куни. 15.55 — Музикали программа. 16.45 — Мультфильм. 17.30 — Киносаёҳатчилар клуби. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Концерт. 19.25 — Ёқимтой ёлғончи. Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол шарҳи. 22.35 — Балет ҳақида. Кўрсатув тугагач янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ассалом, наврўз! 11.35 — Сўз кетидан сўз келар. 11.55 — Қувноқ стартлар. 12.55 —Онамларнинг мактаби. 13.25 — Барбод бўлган экспедиция. Бадиий фильм. 2-серия. 14.25 — Шифокорлар масканида. 14.45 — Ўзбекистон спорти. 15.15 —Ойгул ва Бахтиёр. Спектакль 16.15 — Реклама. 17.50 —Миттивой. Телеспектакль. 2-қисм 18.45 — Доимо изланишда 19.30 — Ахборот. 19.45 —Цирк, цирк, цирк. 20.30 — Ахборот 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистон. 1981 йил қўшиқлари. 2-кўрсатув.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

6 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильм. 10.50 — Концерт. 11.10 — Золушка учун уч ёнғоқ. Бадиий фильм. 12.50 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.25 — Я. Гашек. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 17.10 — Онамларнинг мактаби. 17.40 — СССР билан Финляндия республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома имзоланган кунга. 18.00 — Совет романси. 18.30 — Орлёнок. 19.15 — Концерт. 19.35 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Беш йиллик ва коллектив 20.20 — Шаҳарлар ва йиллар. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Шаҳарлар ва йиллар. Бадиий фильм. 2-серия. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.30 — Музикали фильм.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

18.05 — Мультфильм. 18.30 — Болалар учун концерт. 19.00 — Совет Армияси жангчилари учун. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Санъаткор оила. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.20 — Ғалабадан сўнгги жанг. Бадиий фильм. 1-серия. 23.40 — Халқаро аҳвол кундалиги.

II.

18.40 —Болалар учун фильм. 19.00 — Кругозор. 19.30 — Биология. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Олий математика. 21.20 — Ҳужжатли фильмлар.

РАДИО

5 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — «Табассум». 11.30 — «Сиҳат-саломатлик». 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Ёрдамчи хўжаликларда. 13.30 — Ер ости хазиналарини қидирувчилар. 13.40 — Сизлар учун, геологлар. Концерт. 14.00 Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи баҳори. 15.40 — Театр микрофон олдида. 17.40 — Эстрада концерти. 18.15 — Спорт программаси. 19.25 — Баҳор оқшоми. Музикали композиция. 20.15 — Геологларнинг талабларига биноан концерт. 21.00 — Қишлоқ радиоклуби. 22.30 — Ўзбек Давлат филармонияси солистларининг концерти. 23.15 — Муқимий ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.

6 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Ленин йўлидан. 9.35 — Бахт ва меҳнат қўшиқлари. 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 — КПСС XXVI съезди қарорлари — ҳаётга! 14.00 — Чигит экиш илғорлари ҳақида ҳикоя қиламиз. 18.15 — КПСС XXVI съезди ривожланган социализм экономикаси ҳақида. 18.25 — Ешлик. 19.25 — Най наволари. 21.00 — Шу куннинг муҳим сиёсий воқеалари. 21.10 — Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Чарҳий ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар. 23.30 — Дам олиш концерти.

КОСМИК ДАВР ХРОНИКАСИ

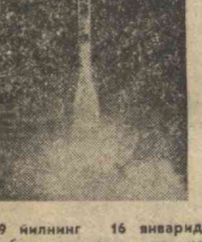

1969 йилнинг 16 январида киши бошқарадиган икки кема илк бор туташтирилди. «Союз-4»да В. Шаталов орбитага старт олди, «Союз-5» ичида эса Б. Волинов, А. Елисеев ва Е. Хруновлардан иборат экипаж бор эди. Космонавтлар кемаларни қўлда туташтирганларидан сўнг скафандр кийган А. Елисеев ва Е. Хрунов кема ичидан В. Шаталов ҳузурига ўтдилар ва у билан бирга Ерга қўндилар. Иккинчи кун Б. Волинов орбитадан қайтиб тушди.

1969 йилнинг 8 августида «Зонд-7» станцияси Ой сари старт олди. У Ер билан Ойнинг турли масофалардан олинган илк рангли фотосуратларини келтирди.

1969 йилнинг 6 октябрида космик тадқиқотлардаги метеорологик программа старт олди. «Метеор» йўлдоши орбитага чиқарилди.

1969 йилнинг 11 октябрида Г. Шонин билан В. Кубасовдан иборат экипаж бошқарган «Союз-6» кемаси старт олди. Унинг ичида биринчи пайвандлаш ўтказилди. Эртаси куни уч кишидан иборат экипажли «Союз-7» кемаси ҳам худди шу орбитага учиб чиқди. А. Филипченко, В. Волков, ва В. Горбатко «Союз-6» кемаси билан бирга маневр қилиш сеансларини бажардилар. Орадан бир сутка ўтгач, «Союз-8» кемасида космосга учиб чиққан В. Шаталов билан А. Елисеев группа бўлиб учишга қўшилдилар. Шу экспериментлар чоғида бир ҳафта мобайнида етти космонавти бўлган уч кема маневрлари ўтказилди.

1969 йилнинг 14 октябрида социалистик мамлакатларнинг матбуотда кенг кўламда эълон этилган ҳамкорлик «Интеркосмос» программаси амалга оширила бошланди. Шу туркумдаги биринчи йўлдош «Интеркосмос-1» Қуёш билан Ернинг алоқаларини ўрганишга мўлжалланган эди. Йўлдошга СССР, ГДР ва ЧССРда ясалган аппаратлар ўрнатилган эди. Орадан икки ой ўтгач, Ер ионосферасини тадқиқ этиш учун учирилган «Интеркосмос-2» йўлдоши орбитага чиқди.

(ТАСС).

ҲАМТОВОҚЛАР

ФЕЛЬЕТОН

Омонбой Ҳайитовнинг айтишича — яшашни билганга чиқарганмиш... Ўзи ҳам доим шунга амал қилиб яшайди. Пулли бўлса ҳеч нарсага тоби йўқ, фақат текинини кўзлайди. У Ленин орденли Р. Шредер номидаги боғдорчилик-узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бандиҳол массивида ташкил этилган тажриба базасида роппа-роса етти йил ишлаб, бирор кун ҳам ана шу шиорига риоя этишни канда қилмади. Бўлим бошқарувчиси бўлиб ишлаган пайтларида қўл остида қанча бригада бўлса, уларнинг ҳаммасида ҳам ўзи учун гектар-гектарлаб қовун-тарвуз эктирди. Боғ-роғларда ғарқ пишган мева-чеваларнинг ҳам сарҳилини танлаб бозорнинг гули бўлиб юрди.

Текин даромадни деб Омонбойнинг қилмаган иши, кирмаган кўчаси қолмади. Ҳамма иш ўзи режалагандек, хамирдан қил суғургандек осон битаётган эди. Бироқ, кўз тегдими ёки бошқа бирор нарса сабаб бўлдими, ҳар ҳолда базанинг олдинги директори ўрнига Қултўра Қўзимуродов деган йигит директор қилиб тайинланди-ю, Ҳайитовнинг каппалаб ошаётган сув текин луқмасидан тош чиққандек бўлди. Янги директор Омонбойнинг жиловини қантариш билан чекланиб қолмай, уни бригадирликка тушириб қўядиган ҳам бўлди. Ҳайитов мана шунисига асло чидаш беролмади. Мижжаларига пиёз суркаб, Термиз район марказига кўз ёшини оқизиб борди.

— Умрим боғ-роғда ўтди. Отам боғбон бўлганлар, ўзим ҳам боғбонман, — деди у ўзи мурожаат қилган мутасадди идораларнинг раҳбарларига. — Шу ишга қайтишимга ёрдам беринглар.

Шундай қилиб, Омонбой Ҳайитов Сурхондарё областидаги ягона «Наврўз» лимонарий хўжалигига бош агроном қилиб тайинланди. Унинг пичоғи яна мой устида бўлиб қолди. Ҳайитов ишга келар-келмас энг аввало хўжалик директори Исоқ Қодировнинг қўйнига қўл солиб кўрди.

— Мен бу ишда янгиман, — деди Омонбой директорнинг енгидан кириб, ёқасидан чиқаркан, — жуда бўлмаса, бу ерларнинг паст-баландига ўрганиб кетгунимча ёрдам бериб, қўллаб-қувватлаб турсангиз?..

Исоқ Қодиров ҳам бу тузоққа осонгина илина қолди. Омонбой Ҳайитов шу кундан бошлаб хўжаликнинг «ёғлиқ» жойларида ишлаётган кишиларни бир бошдан элак-элак қила бошлади. Бу ишга астойдил қизиқиб кетганидан ўзининг асосий хизмат вазифасини ҳам унутиб қўйди. Эртадан кечгача бригадаларни айланиб кишиларнинг юрагига қўл солиб, ўсмоқчилаб, алланарсаларни сўрайдиган, нималаргадир шаъма қиладиган бўлди. Ана шундай кунларнинг бирида боғбонлар бригадасида бошлиқ бўлиб ишлаётган олий маълумотли биолог Абдураҳмон Худойқулов кўпчилик ўртасида бош агрономнинг юзини ерга қаратиб қўйди:

— Мен Каттақум массивига ер ўзлаштириб, боғ қиламан, деб келганман, — деди у Ҳайитовнинг навбатдаги имо-ишораларига жавобан. — Бироқ, биз боғ оралаб экилган қовун-тарвузу, пиёздан бошқа нарсаларни билмаяпмиз. Экилган кўчатлар қуриб қоляпти. Боғга қаранг, десам, амакингиз Кенжабой ака Ҳамдамов ёқамдан олади. Айтинг-чи, бизнинг вазифамиз боғдорчилик қилишми ёки полиз экиб бозорнинг гули бўлишми?!

Омонбой Ҳайитов бригадирнинг бу гапларидан кулишни ҳам, куйишни ҳам билмай шундай деди:

— Абдураҳмон, эшитишимга қараганда сизни бригадирликка синов муддати белгилаб қабул қилишган экан. Кўрдим, билдим, синовдан ўтолмабсиз. Энди бригадани Кенжабой акага топширинг-да, ўқитувчилигингиздан қолманг.

Қўйнидан тўкилса қўнжига деганлари шу-да. Абдураҳмон Худойқулов ишдан бўшатилгач, Ҳайитовнинг амакиси Кенжабой Ҳамдамовга бригадирликка йўл очилди.

Идоранинг кун чиқиш томонида катта бир майдон бўларди. Кейинги пайтларда ўша майдон Омонбой Ҳайитовнинг кўзига жуда-жуда чиройли кўриниб кетаётганди.

— Бу ерни нима қилсам экан, — деб ўйлади у ўша майдонга суқланиб боқаркан. — Ёки Николай Пан деган ошнамга берсаммикан? У хумпар бу ерни бир йилдаёқ тилла конга айлантириб юборарди.

... Баҳор ўтиб, ёз келди. Пишиқчилик бошланди. Хўжаликда мева ўрнига пиёз, қовун ва тарвуз мўл бўлди. Омонбой Ҳайитовнинг амакиси Кенжабой ака қанотига ўғли Эргашни олиб гоҳ Термиз, гоҳ Денов ва Сариосиёга бўзчининг мокисидек қатнайдиган бўлиб қолди. Дўппи тор келиб, шошиб қолган пайтида унинг ёнига отаси Абдушукур бобо ҳам қўшилди. Улар ой юзига этак деб давлатга атиги 5 тонна пиёз топширган бўлишди-да, маҳсулотнинг сарҳилини бозорга чиқаришди. Омонбой билан офтобда қатиқ ялашган Николай Пан ҳам ўн гектар ердан олган деҳқончилик маҳсулотини бош агроном билан баҳам кўрди. Мана буни омаду, даромад дейишади.

Омонбойнинг киссасига текин пул оқиб турганидан кейин унинг хаёлида янги-янги режаларнинг туғилиши ҳам табиий. Бу режаларни амалга ошириш Ҳайитовга ҳеч гап эмас. Негаки, хўжалик директори Исоқ Қодиров бош агрономнинг чизган чизиғидан чиқмай, у нима деса шунга кўнадиган бўлиб қолган.

Ҳайитовнинг тузган режаларидан биттаси кўзига тор кўриниб қолган уйини кенгайтириб олиш эди. Ўша кунлари хўжалик ҳовлисида иссиқхоналарга ишлатиладиган қурилиш материаллари тахланиб турганди. Ҳайитов ҳеч кимга ҳеч нарса демай ташитиб келди-да, ойнаванд айвон, ошхона, тандир-ўчоқхона, тагигача поллатиб сигирхона, қўйхона, товуқхона, яшил «Жигули»сига данғиллама гараж қурдирди. Бу ҳам етмагандек, идора ёнидаги иккита шийпонни буздириб, ҳовлисининг бир чеккасига босиб ҳам қўйди. Уйидан то катта кўчагача асфальт йўл ёткизди. Молхона-ю, ошхонагача борадиган йўлкаларни асфальтлатди. Бу ишларнинг ҳаммасини ўзи айтганидек ёнидан бир тийин ҳам сарфламай, давлат ҳисобидан бажарди.

Тўкин-сочин куз ҳам ўтиб аёзли қиш кириб келди. Омонбойнинг назарида дарёдек оқиб ётган текин даромад саёзланиб қолгандек туюлди. Шундай кунларнинг бирида Ҳайитов бригадир Абдумўмин Бобомуродовни чақирди-да, лўнда қилиб топшириқ берди:

— Бугундан бошлаб янгам билан ўғилларингизни ҳам нарядга тиркаб қўясиз.

Бу илтифотдан Бобомуродовнинг боши осмонга етди. Чунки Омонбой қаерга ишга борса, уни ўзи билан бирга олиб борар, «ёғли» жойдан иш топиб берарди. Олдин иккови район коммунал хўжалигида ҳам бирга ишлашган эди. Ҳайитов лимонарий хўжалигига келгандан кейин уни шу ерга олиб келиб, бригадир қилиб қўйган эди. Бобомуродов миннатдорчилик билдираркан, гапнинг «лекини» ҳам борлигини айтишни лозим топди:

— Кампирим рўзғор юмушлари билан банд. Эштемир бўлса ҳозир Тожикистоннинг Шаҳартуз районида механизаторликка ўқияпти. Эшмамат эса ҳали ёш, мактаб ўқувчиси...

— Жуда майда гап бўлиб кетяпсиз-да, Абдумўминбой, — бош агроном уни жеркиб ташлади. — Сизга уларни ишга чиқаринг демадим, шекилли? Нарядга киритганингиз билан давлатнинг хазинаси камайиб қолармиди. Мана мендан мисол олинг. Отамни дарвозабон, қайнонамни электр монтёр қилиб қўйганман. Қўлини совуқ сувга урмай 80—100 сўмдан ойлик олишяпти... Ҳа, қўрқмай айтганимни қилаверинг, кейин суриштиб кетармиз...

Шундай қилиб, Абдумўмин Бобомуродовнинг бири Тожикистонда, иккинчиси қишлоқдаги мактабнинг 8-синфида ўқиётган ўғилларига ҳар ойда 180—200 сўмдан, хотинига эса 200 сўм атрофида ойлик ёзиладиган бўлди. Аллақачон бош агрономнинг ғазабига дучор бўлиб, кавуши тўғриланиши лозим бўлган кишиларнинг иш ҳақлари эса гарчи улар кун бўйи тер тўкиб ишлаётган бўлсалар ҳам 60—70 сўмдан ошмади. Бундай ноҳақликни кўриб ишдан бўшаб кетган ишчилар ҳам кўп бўлди. Ҳатто, мазкур хўжаликни ташкил этганлардан бири, машҳур боғбон Шотемир Бейназаров ҳам Ҳайитовнинг қитмирлигига дош беролмай «ўз ихтиёри» билан ариза ёзди. Бош агроном эса уларнинг ўрнига ўзи чизган чизиғидан чиқмайдиган, нима деса «хўп, ака», деб турадиган кишиларни олиб келди.

Хуллас, ана шунақа гаплар. Ўз манфаатини ўйлаб, ошга ўртоқ, бошга тўқмоқ бўлиб, тегканга тегиб, тегмаганга кесак отиб юрган Омонбой Ҳайитовнинг қитмирлиги кундан кун кучайиб боряпти. Унинг айтишича, рўёбга чиқмаган режалари ҳали кўп эмиш. Ҳозир уни амалга ошириш тадбирини кўриб юрганмиш.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СПАРТАКИАДА ОЛДИДАН

Ўзбекистон ёш спортчилари мактаб ўқувчиларининг XVI Бутуниттифоқ спартакиадасига тайёргарлиги ҳал қилувчи босқичга кирди. Саралаш мусобақалари ўтказилиб, спортнинг барча турлари бўйича терма командалар тузилди.

Ёш футболчилар ва боксчилар, курашчилар ва енгил атлетикачилар, велосипедчилар ва гимнастикачилар кўпгина республика ва Бутуниттифоқ мусобақаларида қатнашиб, юксак натижаларга эришдилар. Машқларнинг интенсивлиги кун сайин ошиб бормоқда: командалар ҳал қилувчи беллашувларни яхши тайёрланган ҳолда кутиб олишлари лозим.

Ўзбекистон терма командаларини мактаб ўқувчиларининг шу йил ёз фаслида ўтказиладиган Бутуниттифоқ спартакиадасида қатнашишга тайёрловчи ташкилот комитетининг 3 апрель куни бўлиб ўтган мажлисида ана шу ҳақда гапирилди. Ёш спортчиларни спартакиада мусобақаларига тайёрлаш дуруст олиб борилаётганлиги қайд қилиб ўтилди. Лекин бу тайёргарлик янада самаралироқ бўлиши учун мавжуд спорт базаларини реконструкция қилиш, уларни энг янги ускуналар билан жиҳозлаш, командаларнинг актив дам олишини тўғри ташкил этиш, медицина хизмати кўрсатишга оид бир қанча масалаларни ҳал этиш зарур. Ана шу масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. (ЎзТАГ).

АХБОРОТ

МАИШИЙ ХИЗМАТ УЙЛАРИ

Навоий шаҳридаги еттинчи микрорайонда қад кўтарган маиший хизмат уйи буюртмалар қабул қила бошлади. Икки қаватли бинода телеателье, сартарошхона, овоз ёзиб олиш студияси, прокат пункти, турли устахоналар жойлашган. Бу йил цемент заводида, ГРЭСда, «Навоиазот» бирлашмасида ва шаҳардаги бошқа корхоналарда маиший хизмат комплекс қабул пунктларини очиш кўзда тутилган.

ИХТИСОСЛАШГАН КАСАЛХОНАЛАР

Қўрғонтепа районидаги Ҳамза номли совхозда она ва бола учун ихтисослашган касалхона қуриб битказилди. Хўжаобод районидаги «Коммуна» колхозида ҳам шундай шифохона ишга туширилди. Ленин райони маркази аҳолиси эса бир кунда 600 беморни қабул қила оладиган янги поликлиникага эга бўлди. Сўнгги беш йилликда Андижон областида бир вақтнинг ўзида қарийб 2,5 минг беморни даволайдиган йигирмата касалхона корпуси барпо этилди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/IV да **Алмандар** (премьера), 7/IV да **Ўн учинчи раис**, 8/IV да **Нодирабегим**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 5/IVда **Гулсара**, 6/IVда **Дилафрузга тўрт ошиқ**, 8/IV да **Тўйдан олдин томоша**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/IV да **Баланд дорга осилма** (12.00), 8/IV да **Мукофот** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Ўргатилган айиқлар» аттракциони иштирокида катта цирк томошалари (13.00, 16.00, 19.30).**

●

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

14, 15, 16 апрель соат 19.30 да

ЦИРК ВА ТЕАТР АРТИСТЛАРИ ИЖРОСИДА

КУЛГИ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР: ЎЗБЕК ПАҲЛАВОНИ

ЮНУСАЛИ ҒОЗИЕВ
Бутуниттифоқ цирк конкурсининг лауреати

ТАМАРА СИНДАРОВА /
Фотима ва Зуҳра ИСМОИЛОВАЛАР ижросида ПЛАСТИК ЎЙИНЛАРИ

Турғун МАЛИКОВнинг СЕҲРГАРЛИК МЎЪЖИЗАЛАРИ

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Толибжон БАДИНОВ, Ойтожи ШАБДОНОВА, Расулжон УРАИМЖОНОВ.

Сатира, юмор ва пародиялар ижрочиси
КАРИМЖОН ЎРИНОВ

Қўшиқ ва рақсларда: Матлуба МАВЛОНОВА, Барно ҚУРБОНОВА, Муниса ТУХТАСИНОВА, Турсунали КЕНЖАЕВ ва бошқалар қатнашадилар.

Программани — Умаржон ОЛИМЖОНОВ ва Раҳматулла НАСРИДДИНОВ олиб борадилар.

Касса соат 10.00 дан очиқ.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА. Телефон 44-35-91.

СССР Ички ишлар министрлигининг

ТОШКЕНТ МАХСУС ЎРТА МИЛИЦИЯ МАКТАБИ
1981—82 ўқув йилига

КУРСАНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МАКТАБ ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИГА ЎРТА МАЛАКАЛИ ЮРИСТЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.
Ўқиш муддати — 2 йил.

Милиция мактабига 30 ёшгача бўлган ўрта маълумотли, мажбурий ҳарбий хизматни тугатиб қайтганлар қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 сентябрдан: СССР тарихидан (оғзаки), рус тили ва адабиётидан (иншо), миллий ўрта мактабни тугатганлар учун рус тилидан ёзма иш.

Справкалар олиш учун областларнинг ички ишлар бошқармалари ва Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармасининг кадрлар бўлимига мурожаат қилинг.

●

САНОАТ КОРХОНАЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ «МОДАЛАР УЙИ»ДА

15—25 апрель кунлари 1982 ЙИЛГА МЎЛЖАЛЛАНГАН МАДАНИЙ-МАИШИЙ ВА ХЎЖАЛИК БУЮМЛАРИ ҲАМДА ГАЛАНТЕРЕЯ МОЛЛАРИНИ савдо ташкилотларига улгуржи сотиш бўйича

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

ЯРМАРКА ҚАТНАШЧИЛАРИ 14 АПРЕЛДА КЕЛАДИЛАР.

Ўзбекистон ССР савдо министрлиги.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аппарати ва ишлар бошқармаси партия ҳамда касаба союз ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходими М. З. Ўзбековага отаси

Зариф Иброҳимович ЎЗБЕКОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-18; [illegible] 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, [illegible] 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, [illegible] эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: [illegible] Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; [illegible] 33-90-50.

Р. — 01907. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 79.